

GOSTJE IZ INDONEZIJE NA POTI PO NAŠI DEŽELI

OD PLAVŽEV DO LADIJSKIH MODELOV

v naših tovarnah in inštitutih v Bosni in Hrvatski

Zagreb, 17. okt. (Tanjug). — Džuanda Kartavidžaja je včeraj in danes prepotoval dve naši republiki, Bosno in Hercegovino ter Hrvatsko. V Sarajevu si je ogledal odnotne zgodovinske znamenitosti, v Vogošću tovarno «Tito», v Zenici našo veliko železarno. Današnji dan je prebil v Zagrebu in si tu ogledal tovarno «Rade Končar» ter Inštitut za ladjedelništvo.

Jutri prispejo gostje iz Indonezije v Slovenijo.

Gostje iz Indonezije so včeraj zjutraj prispeli iz Beograda v Sarajevo, kjer so jim priredili pristrčen sprejem. Na železniški postaji so Džuando Kartavidžajo sprejeli predsednik Ljudske skupščine BiH Djuro Pucar, podpredsednik republiškega Izvršnega sveta Uglješa Danilović in drugi. S predsednikom Džuando so prispeli iz Beograda razen njegovega spremstva tudi Hasan

Brkić, veleposlanik Stane Pavlič in indonezijski veleposlanik Sudarsono.

Sarajevčani, zbrani na ulicah, so pristrčno pozdravljali indonezijske goste. Ulice, po katerih se je pomikala kolona avtomobilov, so bile okrašene z indonezijskimi in našimi zastavami.

Predsednik vlade Džuanda si je ogledal mesto ter se je najprej ustavil v muzeju Gavriła Principa, kjer si je z zanimanjem ogledal dokumente o delovanju revolucionarne organizacije «Mlade Bosne» za avstroogrske okupacije. Vpisal se je v knjigo obiskovalcev. Nato je bil v Gazi-Husefbegovi džamiji, znanem spomeniku stare orientalske arhitekture. Potem se je napotil v deželni muzej, kjer si je z zanimanjem ogledal etnografski oddelek. Indonezijski gostje so se nato odpeljali v bližnje Vogošće, kjer so si ogledali nekatere oddelke industrijskega podjetja «Tito». V tovarni so se mudili več kot eno uro.

Opoldne jim je predsednik Djuro Pucar priredil slovesno kosilo. Med kosilom sta predsednik Pucar in ministrski predsednik Džuanda izmenjala pristrčni zdravici.

Popoldne so se gostje s posebnim vlakom odpeljali v Zenico, kjer so si ogledali železarno. V železarni se je predsednik Džuanda mudil približno dve uri. Ogledal si je bluming, kontinuirano, srednje in malo valjarno žice, koksarno, plavže in kovačnico. V razgovoru z upravitelji podjetja se je zlasti zanimal za

izgradnjo in razvoj tega velikega metalurškega kombinata, za organizacijo dela in druge probleme v zvezi z delom železarne.

Potem so gostje nadaljevali pot proti Zagrebu.

Davi jim je bil tudi na zagrebški železniški postaji prirejen nad vse svečan sprejem. Pristrčno dobrodošlico so gostom zaželeli predsednik Sabora Hrvatske dr. Vladimir Bakarić, predsednik Izvršnega sveta Sabora Jakov Blažević in drugi. S postaje so se odpeljali v dvorec na Markovem trgu. Pred postajo in po ulicah, po katerih so se gostje peljali po mestu, se je zbrala velika množica ljudi, ki so jih pristrčno pozdravljali.

V tovarni «Rade Končar» so si ogledali oddelek za generatorje in transformatorje ter postajo visoke napetosti. Predsednik Džuanda se je v razgovoru s predstavnikmi delovnega kolektiva zanimal za proizvodnjo in organizacijo dela v tovarni. V Inštitutu za ladjedelništvo se je indonezijski ministrski predsednik zanimal za sodobne metode proučevanja modelov novih ladij. Potem si je ogledal posamezne laboratorije Inštituta.

Od onod so se gostje odpeljali še na velesejem in si ogle-

dali njegove nove razstavne prostore. Potem so bili nekaj časa na sprehodu po mestu.

Dr. Vladimir Bakarić je opoldne v dvorcu na Markovem trgu priredil Džuandi kosilo, na katerem so bili tudi predsednik Izvršnega sveta Hrvatske Jakov Blažević, podpredsednik Ivan Krajačić in drugi. Bakarić in Džuanda sta si izmenjala pristrčni zdravici.

Popoldne je predsednik Džuanda sprejel skupino zagrebških novinarjev.

«Dana nam je prilika,» jim je dejal, «da se seznanimo z vašo deželo in neposredno z njenim razvojem. Uspehi vaše vlade in narodov na ekonomskem, tehničnem in socialnem področju so napravili na nas globok vtis.

Se bolj od tega,» je poudaril, «smo imeli priliko, da smo se seznanili z vašimi ljudmi. Povsod smo srečali vedre in prijateljsko razpoložene ljudi in zato se počutimo med vami kakor doma. Veliko gostoljubje, ki nam je bilo izkazano, se nam zdi brezmejno. Zahvaljujemo se vam za to. Naša pot še ni zaključena. Obiskali bomo tudi druge kraje vaše dežele. Nestrpno pričakujemo srečanje z vašim predsednikom Titom na Brionih.»

Razsulo med masijevci

Francoska vlada pa pred volitvami tudi ne misli na pogajanja z Alžirci, medtem ko Ferhat Abas vztraja na alžirski neodvisnosti

Pariz, 17. okt. (Tanjug) Pod pritiskom vrhovne komande so člani «vsealžirskega odbora javne rešitve» danes umaknili poziv na splošno stavko. Danes je imel odbor dve seji, na katerih je prišlo do izraza popolno razsulo te kolonistične organizacije. Stab

generala Massuja je objavil, da se bodo padali »z vsemi sredstvi uprli poskusom, da bi prišlo na ulicah do neredov«. Delegacija odbora, ki je bila predinočnim v Parizu zaradi »pogajanj« z De Gaullo, je bila danes sprejeta v predsedstvu vlade, toda šele, ko je izjavila, da nima nič skupnega s pozivom na stavko Francozov v Alžiriji. Umik oficirjev iz »odbora rešitve« je vplival na naglo naraščanje teženj po popolni likvidaciji vseh krajevskih odborov, v katerih so imeli prav predstavniki vojske odločilno besedo.

V francoskih vladnih krogih pa hkrati znova odločno zanikajo vesti, po katerih bi utegnili priti do pogajanj z alžirsko Osvobodilno fronto za prenehanje sovražnosti. Te vesti so krožile po deželi in tujini predvsem spričo zelo ugodnega odmeva, ki ga je imelo v javnosti De Gaullovo pismo z naredbo, naj se oficirji umaknejo iz »odbora rešitve«. V obveščenih krogih danes zatrdjujejo, da so brez podlage govornice o možnostih pogajanj in da namerava vlada obravnavati vprašanje bodočnosti Alžirije šele po volitvah ter s tistimi alžirskimi predstavniki, ki bodo na njih izvoljeni.

Predsednik alžirske vlade Ferhat Abas pa je ponovno izrazil upanje, da bo štiriletna vojna v Alžiriji končana na mirnem način s pogajanj. Izjavil je tudi, da slojni sestava svobodne alžirske vlade na neodvisnosti Alžirije.

Džuanda Kartavidžaja v zagrebškem Inštitutu za ladjedelništvo

NAŠ PROTEST PRI PREDSTAVNIKU VZHODNONEMŠKE VLADE

Nedopustno podpiranje

bolgarskih šovinistično-iredentističnih teženj

Predstavnik državnega sekretariata za zunanje zadeve o alžirski vojni in osvobodilnem procesu afriških narodov

Beograd, 17. okt. (Tanjug). — Predstavnik jugoslovanskega državnega sekretariata za zunanje zadeve Drago Kunc je na današnjem sestanku z novinarji izjavil, da je državni sekretariat za zunanje zadeve protestiral pri poslaniku DR Nemčije v Beogradu proti napadu, ki so ga zagrešili na Jugoslavijo v skupni deklaraciji partijskih in državnih delegacij LR Bolgarije in DR Nemčije.

«V skupni deklaraciji partijskih in državnih delegacij LR Bolgarije in DR Nemčije», je dejal, »je bila napadena Jugoslavija in so bile podprte šovinistično-iredentistične težnje vlade LR Bolgarije nasproti FLR Jugoslaviji. Zato je državni sekretariat za zunanje zadeve protestiral pri poslaniku DR Nemčije v Beogradu.»

Na vprašanje, kako presoja predlog predsednika alžirske vlade Abasa De Gaullo, da bi se začela pogajanja med obema vladama o alžirskem problemu, je Kunc izjavil:

«Menimo, da bi bila pogajanja najboljša pot, da se najde mirna

in sporazumna ureditev alžirskih dolgotrajna vojna, ki je terjala na obeh straneh mnogo človeških in materialnih žrtev.»

V tej zvezi je na odgovoru na neko drugo vprašanje dejal, da je sklep narodnoosvobodilne vojske Alžirije o tem, da bo izpustila ujete francoske vojake, human

in pozitiven. «Če bi tudi druga stran razumela enako, bi to vsekakor pripomoglo, da bi ustvarili ugodne pogoje za miroljubno ureditev alžirskega vprašanja.»

Ko je komentiral ustanovitev nove neodvisne afriške države Gvineje, je Kunc izjavil, da Jugoslavija s simpatijami gleda na osamosvajanje narodov v Afriki in na ustanavljanje njihovih neodvisnih držav. Upamo, da bo nova afriška država deležna vsestranske podpore in pomoči mednarodne skupnosti v svojem prizadevanju, da utrdi svojo neodvisnost in ustvari svojemu ljudstvu boljše življenje.»

DELO ODBOROV ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

ŽIVAHNA SKUPŠČINSKA DEJAVNOST

Odbori odobrili predložene zakonske osnutke s področja gospodarstva, uprave in socialne politike — Med drugim odobrena sprememba zakona o javnih uslužbencih in o vojaških vojnih invalidih — Predlagana ustanovitev odbora za družbena sredstva

Beograd, 17. okt. (Tanjug). V zvezni ljudski skupščini se je včeraj sestalo sedem odborov zveznega zbora in zbora proizvajalcev, ki razpravljajo o vrsti zakonskih predlogov in odločb s področja uprave, gospodarstva in socialne politike.

Oba odbora za gospodarstvo sta razpravljala o predlogu odločbe o izpremembi zveznega družbenega plana za leto 1958, o odobritvi sredstev iz gospodarskih rezerv federacije, o izpremembah odločbe o obrestni meri za sredstva gospodarskih organizacij, za sredstva, naložena v bankah, in za kratkoročne kredite ter o predlogu odločbe o potrditvi uredb in predpisov Zveznega izvršnega sveta.

Odbor za organizacijo oblasti in uprave je razpravljal o predlogu zakona o spremembah in izpopolnitvah zakona o javnih uslužbencih.

Odbor za socialno politiko pri zveznem zboru in odbor za vprašanja dela in socialnega zavarovanja pri zboru proizvajalcev sta razpravljala o predlogih zakona o spremembah zakona o pokojninskem zavarovanju in zakona o spremembah zakona o vojaških vojnih invalidih, kakor tudi o predlogu odločbe o povečanju minimalnih osebnih dohodkov delavcev gospodarskih organizacij in o predlogu odločbe o povečanju minimalnih osebnih dohodkov delavcev določenih gospodarskih organizacij v Skupnosti jugoslovanskih železnic.

Zakonske predloge, ki so na dnevnem redu odbora za socialno politiko, odbora za vprašanje dela in socialnega zavarovanja ter odbora za organizacijo oblasti in uprave, sta obravnavala tudi zakonodajna odbora zveznega zbora in zbora proizvajalcev.

Odbora za gospodarstvo obeh zborov Zvezne ljudske skupščine sta sprejela na ločenih sejah predloge nekaterih odločb, ki naj pripomorejo k uresničenju zveznega družbenega plana za leto, kakor tudi k učinkovitejšemu poslovanju posameznih gospodarskih panog.

Oba odbora za gospodarstvo sta se strinjala, da je treba izpremeniti zvezni družbeni plan v toliko, da se omogoči plačilo 350 milijonov dinarjev iz splošnega investicijskega sklada za zgraditev nekaterih rečnih in jezerskih ladij.

Za izpolnitev zveznega družbenega plana za leto je važen predlog odločbe o izplačilu 13 milijard dinarjev iz gospodarskih rezerv federacije. To odločbo sta proučevala in sprejela oba odbora za gospodarstvo Zvezne ljudske skupščine. Največ teh sredstev bo šlo za posojilo 5 milijard dinarjev iz splošnega investicijskega sklada za opremo domače proizvodnje.

Podjetjem Skupnosti jugoslovanskih železnic se dodeli 2,5 milijarde dinarjev brez obveznosti povračila, da bi omogočili investicije, ki so neobhodne za razvoj železniškega prometa.

Odbora sta razpravljala še o

nekaterih drugih predlogih za uporabo gospodarskih rezerv federacije (o katerih smo že poročali) in sta se strinjala z njimi.

Na koncu današnjih sej sta oba odbora za gospodarstvo sprejela tudi odločbo o potrditvi zadnjih uredb Zveznega izvršnega sveta.

V odboru za organizacijo oblasti in upravo pri zveznem zboru so sprejeli na dopoldanski seji predlog zakona o izpremembah zakona o javnih uslužbencih.

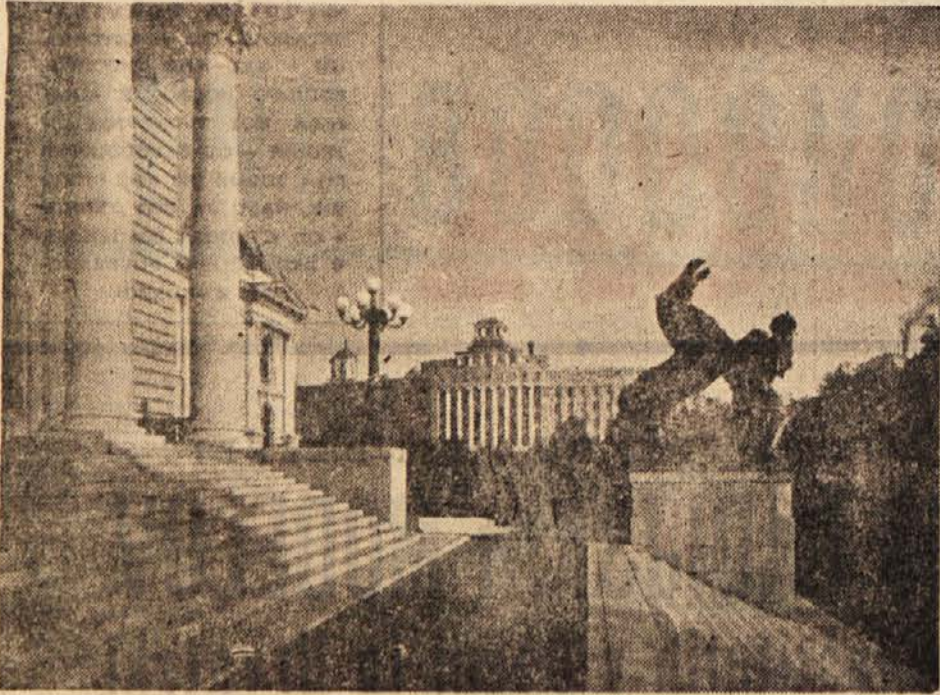
Odbor za socialno politiko in ljudsko zdravje pri zveznem zboru je sprejel dopoldne predlog

V četrtek, dne 16. t. m. dopoldne je predsednik Sabora LR Hrvatske dr. Vladimir Bakarić obiskal delovišča in nekatere naselja mladinskih delovnih brigad, ki gradijo avto ceste. Spremljal ga je sekretar ZK Ljudske mladine Hrvatske Srećko Bijelić. Tovariš Bakarić si je najprej ogledal dela na Jankovskem mostu, največjem objektu na avto cesti, kjer sta ga pričakala komandant glavnega štaba mladinskih delovnih brigad Mlco Novković in sekretar Uprave za ceste LR Hrvatske Stjepan Lamer.

VREMENSKA NAPoved

za soboto, 18. oktobra 1958
 Hladno, deloma sončno z zmerno oblačnostjo. Zjutraj po kotlinah slaba megla. Temperatura ponoči med -3 in 2, v Primorju okoli 8, najvišja dnevna do 15, v Primorju do 19 stopinj C.
 Frontalne motnje, ki so včeraj prejele naše kraje so se umaknile na jugovzhod. V visini doteka ob močnih severnih vetrovih se nadalje hladjen zrak.

V poslopu
Zvezne ljudske
skupščine bo
kmalu živahno

DELO ODBOROV ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

Zakonodajna odbora zaključila obravnavo osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o javnih uslužbencih in zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vojaških vojnih invalidih

(Nadaljevanje s 1. strani)

jega življenja. Po predlogu zakona pripada vojaškim vojnim invalidom I. skupine poleg invalidnine tudi dodatek za nego in pomoč druge osebe v znesku 6700 dinarjev na mesec. Višina invalidskega dodatka je odvisna od imovinskega in družinskega stanja dohodkov. Za vojaške vojne invalide od I. do IV. skupine bo dodatek najmanj 4500 in največ 9500 din na mesec, za invalide od V. do X. skupine bo višina dodatka med 4500 in 6500 din na

mesec, invalidski dodatek za učevalce družinske invalidnine bo 1200 do 7500 din na mesec. Po predlogu zakona o izprehobah zakona o vojaških vojnih invalidih se ublažijo stroge posledice sodne obsodbe. Ta zakonski predlog omejuje izgubo invalidskih pravic samo za čas, ko obsojenec prestaja kazen.

Ta zakonski predlog določa, da nimajo invalidskih pravic osebe, ki so bile obsojene zaradi sodelovanja v boju proti narodnoosvobodilni vojski. Te osebe lahko izjemno pridobijo invalidske pravice z veljavnostjo vnaprej, ako se jim črtajo pravne posledice obsodbe z rehabilitacijo, amnestijo ali pomilostitvijo.

Odbor je sprejel tudi predlog odločbe o povečanju minimalnih dohodkov delavcev določenih gospodarskih organizacij v Skupnosti jugoslovan. železnice. Zaradi ugotavljanja osnove za obračunavanje prispevka iz dohodkov se minimalni osebni dohodki delavcev teh podjetij povečajo za 20% v železniških transportnih podjetjih ter za 10 odstotkov v podjetjih za vzdrževanje prog in podjetij spalnih in jedilnih vagonov.

Odbor za vprašanja dela in socialnega zavarovanja pri zboru proizvajalcev je prav tako sprejel predlog o povečanju minimalnih osebnih dohodkov delavcev določenih gospodarskih organizacij v Skupnosti jugoslovan. železnice.

ODBORA SPREJELA OSNUTEK ZAKONA O POKOJNISKEM ZAVAROVANJU

Danes sta odbora za socialno politiko in ljudsko zdravje Zveznega sveta in odbor za vprašanja dela in socialnega zavarovanja Sveta proizvajalcev obravnavala in sprejela osnutek zakona o pokojninskem zavarovanju, ki pride čez 10 dni pred Zvezno ljudsko skupščino.

Po tem osnutku bi se pokojninske osnove v vseh zavarovalnih razredih povečale za 7%. Pri uvaževalcih osebnih pokojnin, ki prejemajo zaščitno doklado in ki se jim povečajo prejemki za 700 dinarjev, pa bo to zvišanje presegalo predvidenih 8%. Zvišanje pokojnin bo v splošnem povprečju sorazmerno najbolj prišlo do izraza pri pokojninah najnižjih zavarovalnih razredov, od XX. do XV.

Na prihodnjih sejah, ki bodo pred oktobrskim zasedanjem Zvezne ljudske skupščine, bosta oba odbora obravnavala osnutek odloka o zvišanju minimalnih osebnih dohodkov delavcev gospodarskih organizacij.

Zakonodajna odbora Zveznega zbora in zbora proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine, ki sta začela večer delati, sta zaključila obravnavo osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o javnih uslužbencih ter zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vojaških vojnih invalidih. Popoldne bosta odbora nadaljevala delo z obravnavanjem osnutka zakona o pokojni. zavarovanju, ki je zdaj pred odborom za socialno politiko Zveznega sveta in odborom za vprašanja dela in socialnega zavarovanja Sveta proizvajalcev. Zakonodajna odbora bosta popoldne obravnavala tudi spremembe v poslovniku Zvezne ljudske skupščine.

Po osnutku sprememb in dopolnitev poslovnika bi ustanovili v skupščini še en odbor - odbor za družbena sredstva. V tej zvezi je poslal predsednik Zvezne ljud-

ske skupščine Petar Stambolić zakonodajnim odborom pismo, v katerem opozarja na potrebo, da se ustanovi stalno skupščinsko telo, ki bi opravljalo funkcijo skupščinske kontrole nad razpolaganjem z družbenimi sredstvi. Predsednik pravi v pismu, da gre za odbor skupščine, ki bi ga izvolili na skupni seji obeh domov.

Odbor za družbena sredstva bi z vidika politike, začetane z zveznimi družbenimi plani, zakoni, resolucijami, priporočili in drugimi ukrepi Zvezne ljudske skupščine ter z drugih zveznih predpisov obravnavala vprašanja razpolaganja z družbenimi gnotnimi sredstvi po državnih organih, ustanovah in gospodarskih organizacijah. Ukvarjal bi se zlasti z vprašanji uporabe družbenih rezerv (rezervnega sklada, proračuna in rezerv, določenih z zveznim družbenim planom), razpolaganja s sredstvi splošnih družbenih skladov, uporabe sredstev, namenjenih za regres in dotacije, z vprašanji vseh vrst subvencij in uresničevanja politike razdeljevanja sredstev s proračunom in uporabe teh sredstev.

Novi odbor bi obravnaval tudi proračune zveznih družbenih skladov in ustanov, ki jih sicer potrjuje Zvezna ljudska skupščina, kakor tudi proračune samostojnih organizacij in ustanov (zbornic, strokovnih združenj, radiodifuzije, televizije in podobno) ter splošnih družbenih skladov, o katerih bi izrekel svoje pripombe. Ukvarjal bi se tudi z obravnavanjem zaključnih računov gospodarskih organizacij, ki opravljajo javno službo na ozemlju FLRJ (železnice, pošte, brzojavni in telefoni, JAT, elektrogospodarska skupnost, jugoslovan. banke, DOZ in drugo) ter drugih gospodarskih organizacij, ki jih doleti Svet proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine.

Začetek priprav na kongres fizikulture

Ljubljana, 17. okt. (Tanjug) V klubu ljudskih poslancev v Ljubljani je bil danes prvi sestanek koordinacijskega odbora, ki vodi v Sloveniji priprave na prvi jugoslovanski kongres fizikulture. Sestanka so se udeležili predsednik komisije za fizikulturo pri izvršnem svetu Slovenije Milko Goršič, predsednik »Partizana« Slovenije Mitja Ribičič, predsednik Zvezne športov Slovenije Leopold Krese, predsednik Ljudske mladine Slovenije Tone Kropušek in drugi.

Obilen ulov rib na Jadranu

Split, 17. okt. (Tanjug). Ekipa podjetja »Jadran« iz Splita je ujela v eni noči na Jadranu mnogo rib. Na zadrskem področju je ujela blizu 80.000 kg rib. Samo z eno mrežo je zajela nad poldrug milijon sardel. Tako velikega uspeha naše morskoro ribištvo še ne pomni. Trgovinsko omrežje in industrija za predelavo rib nista bila pripravljena, da bi sprejela toliko rib. Na pomoč so morali poslati več ladij, na katere so natovarili ribe

SEJA ODBORA STALNE KONFERENCE MEST

Preskrba večjih mest s kmetijskimi pridelki v glavnem zagotovljena

Razprava o ukrepih za izboljšanje preskrbe mestnega prebivalstva - Glavno vprašanje: kako odpraviti pomanjkanje skladišč, hladilnic in prodajal

Novi Sad, 17. okt. (Tanjug). - Danes se je začela v Novem Sadu razširjena seja odbora Stalne konference mest, na kateri so obravnavali preskrbo mest. Predstavniki ljudskih odborov ter zainteresiranih ustanov in organizacij proučujejo ukrepe, ki bi jih bilo treba storiti, da bi se zboljšala preskrba mest z glavnimi kmetijskimi pridelki in da bi preprečili naraščanje cen.

Na sestanku so ugotovili, da so ljudski odbori malone v vseh večjih mestih letos preskrbeli svoje trge z zadostnimi količinami glavnih kmetijskih pridelkov. Predstavniki Beograda je na primer povedal, da so za zimske mesece zagotovili 11.000 ton sočiva in sadja, 800 ton mesa, 2 milijona jajc in večje količine drugih živil, kar bo omogočilo, da bodo uspešno intervenirali na trgu tako glede preskrbe kakor tudi glede stabilizacije cen. Podobne ukrepe so storili tudi v drugih mestih.

Predstavniki ljudskih odborov, ki so navajali specifične probleme v preskrbi trgov s kmetijskimi pridelki, so ugotovili nekatere pojave, značilne za večino mest. Mnoge poslovne zveze, kmetijske zadruge in drugi proizvajalci odpovedujejo dobave prej dogovorjenih količin kmetijskih pridelkov, ker lahko na drugi strani dosežejo večjo ceno, sankcije pa niso takšne, da bi se jim to ne splačalo (na primer odpoved dobave krompirja in še nekaterih pridelkov, ki naj bi jih dobavili proizvajalci v Sloveniji).

HLADILNICAM BODO NAJBREZ ODGODILI PLAČEVANJE

Med razpravo o organizaciji in delu trgovinskega omrežja za promet s kmetijskimi pridelki so

ugotovili, da je v vseh mestih glavno vprašanje slej ko prej pomanjkanje skladišč, hladilnic in prodajal. Glede hladilnic so opozorili na to, da zaradi odplačevanja anuitet in drugih obveznosti ne morejo poslovati rentabilno. Predstavniki državnega sekretariata za blagovni promet je povedal, da v zveznih organih proučujejo možnost, da bi plačevanje anuitet odgodili za 6 let, kakor tudi možnost, da bi hladilnicam ostal večji odstotek sredstev za samostojno razpolaganje. Zanimiv je primer iz Zagreba,

Delegacija italijanske obrtne federacije v Sloveniji

Ljubljana, 17. okt. - Na povabilo Zveze obrtnih zbornic Jugoslavije je večera pripotovala v Ljubljano delegacija Italijanske nacionalne obrtne federacije, ki jo sestavljajo predsednik federacije Galliano Gervasi, sekretar Fernando Vasetti in Giuseppe Bamucci. Delegacija je imela danes strokovni razgovor s predsednikom Zveze obrtnih zbornic Jugoslavije tov. Tonetom Fajfarjem, zveznim sekretarjem tov. Japundžićem in z nekaterimi

predstavniki obrtnih zbornic LR Slovenije in LR Hrvatske. V soboto bo italijanska delegacija obiskala Kranj, kjer bo imela najprej razgovor na Občinskem ljudskem odboru in Okrajni zbornici, popoldne si bo ogledala Bled in lepote Gorenjske, zvečer pa bo odpotovala v Zagreb, od koder bo v terek odpotovala nazaj v Italijo.

Sporočilo Zvezne komisije za nuklearno energijo

Beograd, 17. okt. (Tanjug) Pri delu z ničelnim reaktorjem v inštitutu za nuklearno znanost »Boris Kidrič« v Vinči je bilo 15. oktobra 6 sodelavcev, ki upravljajo reaktor, izpostavljenih radioaktivnemu žarčenju nad dovoljeno stopnjo.

Zvezna komisija za nuklearno energijo je imenovala komisijo, ki bo proučila ta primer. Sodelavci, ki so bili izpostavljeni večjemu žarčenju, so pod zdravniškim nadzorstvom in je bilo ukrenjeno vse za njihovo zdravljenje.

24. oktobra zasedanje Ljudske skupščine BiH

Sarajevo, 17. okt. (Tanjug). - Predsednik Ljudske skupščine BiH Djuro Pucar je sklical republiški in zbor proizvajalcev Ljudske skupščine BiH za 24. oktober ob 9. Pričakovati je, da bosta oba odbora obravnavala poročilo o gibanju gospodarstva v republiki od januarja do avgusta, nadalje osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o sarajevski univerzi in še nekatere zakonske osnutke.

Sneg v bosenskih planinah

Sarajevo, 17. okt. (Tanjug). - Sinoči je pokrili bosenske planine prvi letošnji sneg. Večera je temperatura padla povprečno za 10 stopinj. Najnižja je bila sinoči na Bjelašnici, in sicer -7°, v Drvaru -2°, v Livnu 0, v Sarajevu in Tuzli pa +3. Sinoči je po daljšem sušnem obdobju malone na vsem področju BiH močno deževalo, kar bo znatno pospešilo jesensko setev.

Širša podlaga

za študij gradiva VII. kongresa ZKJ

Vse ljudske univerze na področju Slovenije so pripravile nove programe za bodoče delo, ki bo v celoti slonelo na programu Zveze komunistov. Nove programe bodo uresničevali na strokovnem, družbeno-gospodarskem in znanstveno-popularnem področju dejavnosti, ker je na vsakem izmed teh področij možno delati širše in vsebinsko bogatejše prav z uporabo smernic VII. kongresa.

S tem je proučevanje kongresnega gradiva v Sloveniji došlo mnogo širše podlago. Dokumenti VII. kongresa so postali podlaga cele vrste študijskih programov v raznih političnih, družbeno-gospodarskih in drugih šolah kakor tudi v raznih seminarjih in tečajih. O pomenu novih programov ljudskih univerz, slonečih na kongresnem gradivu, najbolje pričča dejstvo, da je tečaj, seminarje in predavanja Ljudske univerze v Ljubljani obiskovalo lani blizu 100.000 ljudi.

Pomembno vlogo v proučevanju gradiva s VII. kongresa bodo imele tudi razne šole za družbeno upravljanje v komuni, nadalje šole za upravljanje v kmetijskih zadrukah kakor tudi cela vrsta seminarjev in tečajev za člane družbenih in delavskih organov samoupravljanja. Razen tega bodo v podjetjih in ustanovah priredili cikluse predavanj z vseh področij družbene dejavnosti ter organizirali razne vrste dopisnih šol in tečajev.

Velik del delovnih ljudi v Sloveniji se bo torej z analizami in razpravami o vsakdanjem življenju seznanil s programom in gradivom VII kongresa ZKJ.

S SEJE UNIVERZITETNEGA SVETA V LJUBLJANI

SKRAJŠAN ŠTUDIJ

zahteva tudi nove pedagoške prijeme

V četrtek, 16. oktobra, je bila v Klubu ljudskih poslancev redna seja univerzitetnega sveta, ki jo je vodil predsednik sveta France Perovšek. Na seji so obravnavali priporočilo Zvezne ljudske skupščine in zaključke Predsedstva skupnosti jugoslovanskih univerz o nadaljnjem študiju in njegovi reformi. Pretresli so predlog proračuna za prihodnje leto, potrdili nekaj dosedanjih in novih mest učnega osebja, soglašali z osnutkom uredb o kemijskem inštitutu »Boris Kidrič«, o inštitutu za elektriško gospodarstvo in o inštitutu za turbinske stroje. Na koncu so sprejeli sklep o ustanovitvi sklada za izgradnjo študentskega naselja.

Ljudska skupščina LRS je ponovimi učnimi načrti in načrti trdila nove fakultetne statute z skrajšanja študija v skladu s po-

Novi člani Slovenske akademije znanosti in umetnosti

Slovenska akademija znanosti in umetnosti je na svoji izredni skupščini dne 17. oktobra 1958 izvolila nove člane. Izvoljeni so bili:

1. v Razredu za zgodovinske in družbene vede:

Za redne člane:

dr. Gorazd Kušej, profesor pravne fakultete na univerzi v Ljubljani; dr. Lado Vavpetič, profesor pravne fakultete na univerzi v Ljubljani; Boris Zihert, profesor filozofske fakultete na univerzi v Ljubljani; dr. Fran Zwitter, profesor filozofske fakultete na univerzi v Ljubljani.

Za dopisne člane:

dr. Milan Bartoš, glavni pravni svetnik Sekretariata za zunanje zadeve in honorarni profesor pravne fakultete na univerzi v Beogradu; dr. Jovan Djordjević,

profesor pravne fakultete na univerzi v Beogradu; dr. Ejnar Dyggve, arhitekt in arheolog v Kopenhagnu; dr. Leon Geršković, državni podsekretar v Zveznem izvršnem svetu in honorarni profesor pravne fakultete na univerzi v Beogradu; dr. Ivo Krbek, profesor pravne fakultete na univerzi v Zagrebu.

2. v Razredu za filološke in literarne vede

Za dopisnega člana: dr. Milan Grošelj, profesor filozofske fakultete na univerzi v Ljubljani.

3. v Razredu za matematične, fizikalne in tehnične vede

Za dopisnega člana: dr. Ivan Vidav, profesor naravoslovne fakultete na univerzi v Ljubljani.

trebami in splošnim družbenim razvojem. Člani univerzitetnega sveta so na podlagi tega priporočili posameznim fakultetam, naj čimprej uresničijo ta priporočila, začno izvajati njihova določila ter končajo nove študijske programe, ki morajo ustrezati določilom skrajšanega študijskega roka, najpozneje do januarja prihodnjega leta. Pri tem pa morajo fakultete omogočiti tudi slušateljem višjih letnikov, da bodo lahko čimprej končali svoj študij.

Novi rektor ljubljanske univerze prof. dr. Dolfo Vogelink je v razpravi, ki so se je udeležili tudi ostali člani sveta med drugim poudaril pomen novih oblik in metod pedagoškega dela na univerzi, novih oblik študija v višjih letnikih, njegovo diferenciacijo, podiplomski študij ter nadaljnje strokovno izpopolnjevanje znanstvenih delavcev v praksi. Hkrati se je v razpravi pokazalo, da bodo morale fakultete temeljito proučiti svoje materialne potrebe ter po priporočilu Zvezne ljudske skupščine takoj pripraviti perspektivne načrte svojega nadaljnjega razvoja, kajti le tako jim bo oblast lahko zagotovila potrebna sredstva.

Po pretresu predloga proračuna za prihodnje leto in nekaterih dodatnih predlogov, o katerih bo gospodarska komisija morala še naknadno razpravljati in iz katerih je razvidno, da se bodo morale čimprej zvišati tudi stipendije, je univerzitetni svet sprejel sklep o ustanovitvi sklada za izgradnjo študentskega naselja, o katerem so razpravljali že na eni izmed preteklih sej.

Kompromis v Libanonu

Ko je novi predsednik Libanona general Sehab pred tremi tedni prevzel svoje mesto, je napovedal, da se bo zavzemal za takšen izhod iz krize, v katerem ne bo zmagovalcev ne premagancev. V sredo, pet mesec po izbruhu prvih neredov, je dobila dežela kompromisno vlado. V njej sta oba tabora v sporu, ki je ob aktivni asistenci tujine pripeljal deželno malone na rob katastrofe.

Zadnjih dvanajst dni je nasprotni upor, ki so ga začeli falangisti, pristaši bivšega predsednika Sumana, spet hudo ogrožal pridobitve, ki si jih je pridobilo libanonsko prebivalstvo v večmesečnem boju zanje. Samun in vodja falangistov Pierre Džemael sta zahtevala, naj vlada Rašida Karamija odstopi. Svoj ultimatum sta zaostrišla z oboroženimi provokacijami, z barikadami in napovedjo stavke, kar je pomenilo nov udarec v omanjanem libanonskem gospodarstvu.

Glavna nevarnost pa ni bila v samih neredah, ki so jih izvajali oboroženi falangisti, marveč v nečem drugem. Washington je nedavno objavil, da bo umaknil svoje čete iz te arabske dežele, če bodo razmere v Libanonu seveda prej urejene. To je praktično pomenilo, da bi lahko zdaj sprito falangističnih izredov in spopadov v Bejrutu in drugih mestih zavlačevali končni in popolni umik tujih čet, ki so nedvomno v veliki meri še povečale težave in nevarnosti. Brez njihovega umika pa sploh ne more biti govora o trajni politični stabilizaciji v deželi.

Možnost nevarnega začaranega kroga je bilo treba preprečiti. Po ostrih spopadih in dolgotrajnih pogajanjih med obema glavnima političnima skupčinama dobiva zdaj obljuba predsednika Sehaba, da ne bo ne zmagovalcev ne premagancev, kar realne okvire. V novi vladi, ki ima samo štiri člane, je Kerami obdržal položaj predsednika. V vlado je vstopil tudi Husein Ueini, tuji nasprotnik bivšega predsednika Sumana. Druga dva člana vlade sta Pierre Džemael kot podpredsednik in še en Sumanov pristaša, Raymond Ede. Takša kompromisna vlada naj bi zdaj dosegla predvsem poravnano notranjih razprtij.

Obnova miru in reda v libanonskih mestih, iz katerih zdaj izginjajo barikade, odpravljajo še zadnji »razlog« za nadaljnje vztrajanje tujih čet v deželi. Washington je že umaknil del svojih čet. Treba je pričakovati, da bo zdaj skladno z resolucijo Generalne skupščine OZN čimprej umaknili iz dežele še drugi del vse do zadnjega ameriškega vojaka.

D. D. M.

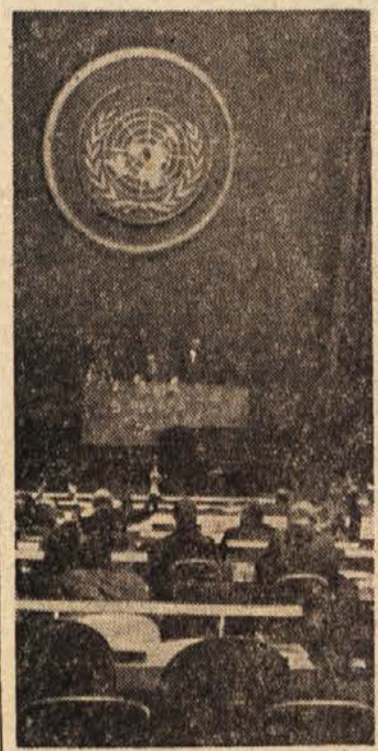
SEST PREDLOGOV DOBRIVOJA VIDIČA

VARNOST VSEH DEŽEL

je nad varnostjo vsake posamezne izmed njih

New York, 17. okt. (Reuter). — Politični odbor OZN je včeraj nadaljeval razpravo o razorožitvi. Romunski delegat je opozoril na nevarnost atomskega oboroževanja zahodnonemške vojske. Grški delegat Palamas je izrazil upanje, da bo vzlic trem osnutkom resolucije moč najti izhod, ki bi ga sprejeli enodušno. Tudi delegat Dominikanske republike Herere Bajez je menil, da bi lahko ameriško resolucijo o razorožitvi »popravili«. Tajski delegat Van je govoril o več možnostih za kompromis, ki naj bi omogočil predvsem nadaljnje poslovanje razorožitvene komisije OZN. Predlagal je, naj bi postala ta komisija posvetovalni organ z ožjim odborom, ki bi pripravil sporazume o razorožitvi. Švedski zunanji minister Unden se je strinjal z vsemi tremi resolucijami o razorožitvi. Pozdravil je tudi sovjetsko, po kateri naj bi veslele znižale svoje vojne proračune, a je rekel, da na sedanjem zasedanju še ne bo glasoval zanjo, ker bi bilo treba ta ukrep še proučiti.

poskusov z atomskim orožjem. Sovjetska vlada je napravila pomemben poskus, ko je z enostran-

Z zasedanja v palači ob newyorški Vzhodni reki

V razpravo je posegel tudi jugoslovanski delegat Dobrivoja Vidič. Najprej je poudaril, da je med delegacijami popolno soglasje o tem, da je razorožitev med ostalimi vprašanji, ki so na dnevnem redu sedanjega zasedanja, posebno važna, ker sedanje nezadovoljivo stanje močno vpliva na mednarodne razmere. »Dolžnost vseh nas je, da že zdaj z združenimi močmi poiščemo poti do napredka. Treba je pomagati, da se tisto malo, kar je bilo letos storjeno na toriščih razorožitve, v celoti uresniči tudi v ustreznih konkretnih sporazumih.«

Vidič je poudaril, da vzbujajo nadaljnje zaostrovanje in nevarno tekmovanje v oboroževanju upravičene skrbi. Bilo je že govora o stotinah milijard dolarjev, ki jih nespametno trošijo za oboroževanje. Prišlo je do nove vrste poskusov z jedrskim orožjem, ki jih ima ves svet za škodljive. Nadaljuje se tudi kopicenje atomskega orožja po raznih deželah, vključenih v vojaške zveze. Jugoslavija se strinja s tistimi, ki poudarjajo, da v zgodovini še ni bilo primera, da tekmovanje v oboroževanju ne bi privedlo do vojne. Nujno so učinkoviti ukrepi, da bi vsaj nekoliko napredovala razorožitvena pogajanja. Vidič je citiral besede predsednika republike Tita iz njegovega ekspozice v Zvezni ljudski skupščini 20. aprila 1957, nanašajoče se na razorožitev, in poudaril, da je tudi Koča Popović v splošni razpravi v OZN navedel jugoslovanska načelna gledišča o sedanjem položaju na toriščih razorožitve.

Vidič je rekel, da so razorožitvena pogajanja letos nekoliko napredovala. Predvsem je bil dosegzen napredek glede opustitve

sko opustitvijo poskusov pripravila nasprotno stran do tega, da bi enako ravnala. Ta ukrep sovjetske vlade je odobravala ves svet, ki je zaskrbljen gledal, kako vojaško jrdsko tekmovanje nevarno narašča. Soglasje na konferenci strokovnjakov v Ženevi o tehničnih ukrepih za kontrolo v prihodnje prepovedanih poskusov, kakor tudi soglasje o konferenci SZ, ZDA in Velike Britanije, da bi sklenile sporazum o opustitvi poskusov, vse to so v sedanjih pogojih vsekakor bodrilni čimtelji.

Potem je Vidič podrobneje poglobil jugoslovansko gledišče v zvezi z bližnjimi pogajanjimi v Ženevi.

Opustitev atomskih poskusov je nujna in v tem oziru je treba doseči sporazum. Neupravičeno in škodljivo bi bilo vezati ta sporazum na kakršnekoli pogoje. Takšen sporazum bi logično privedel do nadaljnjih še pomembnejših ukrepov tako na področju razorožitve kakor tudi na drugih toriščih mednarodnih stikov. Tu gre za pogajanja, na katerih bi obravnavali mnogo več, kakor zgolj koristi treh dežel. Skrb za varnost je seveda pravica vsake dežele. V svo odgovornosti pa je treba razumeti potrebo, da kar najbolje skrbimo za varnost vseh dežel. Najbolje je ustvariti že priporočeni sistem kontrole v ok-

virih OZN. Ta sistem bi se moral nasloniti zlasti na razorožitvene organe OZN. Glede poskusov z atomskim orožjem je zdaj nastal položaj, ko je treba dokazati, da je vse tisto, kar je objektivno možno, tudi nujno potrebno. Soglasje o sestanku skupine izvedencev v tem vprašanju je bilo v tem zelo koristno.

Vprašanje ukrepov za zavarovanje pred nenadnim napadom, prav tako ni vprašanje, ki se neposredno tiče samo dežel, vključenih v vojaške zveze, marveč tudi drugih. Delo razorožitvenih organov OZN bi bilo treba obnoviti v uravnoteženi in splošno sprejemljivi sestavi. Z dobro voljo in medsebojnim popuščanjem bi bilo moč najti sprejemljivo obliko takšne komisije.

Razorožitev pa je konkretno predvsem stvar političnih ukrepov prizadetih vlad. Konceptija začetnih in delnih sporazumov kot metoda v obravnavanju razorožitve je bila zadnja leta dovolj proučena in je pravzaprav že sprejeta. Privesti bi morala do sporazuma o splošni razorožitvi ter o prepovedi proizvodnje in uporabe atomskega orožja, kate-rega zaloge bi morali uničiti. Komisija OZN naj bi imela proste roke, da bi med različnimi možnostmi in perspektivnimi elementi pristo izbirala.

Vidič je na koncu povzel, kaj bi bilo treba:

1. zahtevati od dežel, ki delajo atomske poskuse, da jih opuste, dokler ne bo dosežen ustrezní sporazum;
2. zahtevati od teh dežel, da se čimprej sporazumejo o opustitvi poskusov z atomskim orožjem in da o tem obveste Generalno skupščino OZN, da bi z ustreznimi akcijami ta sporazum posplošila;
3. pozvati vse druge dežele, naj do sporazuma in za njegovo

olajšanje ne začno poskusov z atomskim orožjem;

4. na ustrezen način zagotoviti zvezo med OZN in bližnjimi pogajanjimi o razorožitvi;

5. priporočiti razorožitvenemu organu OZN, naj vpliva na to, da bi sklenili začetne sporazume, in pri tem razpravlja tudi o predlogih z zasedanja Generalne skupščine;

6. naročiti generalnemu sekretarju OZN, naj obvešča vse članice o napredku na področju razorožitve in se posvetuje z njimi o zaželenosti, da bi sklicali posebno zasedanje Generalne skupščine, posvečeno razorožitvenim problemom.

V Londonu pripravljene na kompromis še pred napovedano konferenco v Ženevi

London, 17. okt. (Tanjug). — Danes so v zunanjem ministrstvu objavili, da je Velika Britanija v sporazumu z ZDA pripravila načelen odgovor na sovjetsko noto, v kateri je ženevska konferenca o prepovedi atomskih poskusov predvidena na ravni zunanjih ministrov.

Po neuradnih informacijah bo britanski odgovor slonel na treh temeljnih elementih. Velika Britanija bo predvsem predlagala 1., da bi še pred konferenco na nižji ravni dosegli soglasje o načelnih vprašanjih v zvezi z opustitvijo poskusov; 2., da bi opustitev poskusov povežali z učinkovito kontrolo, in 3., da bi konferenco o opustitvi poskusov nekako povežali s splošnim razorožitvenim problemom.

V Londonu menijo, da je s tem poudarjeno gledišče britanske vlade, po katerem je za opustitev poskusov potrebno predvsem soglasje o učinkoviti kon-

Soboljev za posredovanje OZN

New York, 17. okt. (AFP). — Stalni delegat ZSSR v OZN Soboljev je nocoj po radiu OZN izjavil, da bi soglasni sklep Generalne skupščine v prilogi dokončne in splošne opustitve atomskih eksplozij, ne pa samo njihove prekinitve, kakor tudi v tem smislu naslovljeni poziv deželam, ki bodo sodelovale na ženevski konferenci, zelo ugodno vplivala na ta pogajanja.

Izrekel se je proti predlogu irskega zunanjega ministra, naj bi se »atomski klub« omejil na štiri velesile: ZDA, ZSSR, Veliko Britanijo in Francijo. Francija s svojim prizadevanjem, da bi čimprej dobila atomsko orožje, »ovira sklenitev sporazuma o splošni opustitvi atomskih poskusov«. OZN bi prispevala k »legalizaciji atomskega orožja kot sredstva za množično ubijanje«, če bi sprejeli irski predlog. Na koncu je poudaril, da je naloga OZN, da zahteva prepoved uporabe atomskega orožja in njegovo izločitev z oborožitve vseh dežel.

Ašok Mehta pri Edvardu Kardelju

Beograd, 17. okt. (Tanjug). — Indijski politik Ašok Mehta je včeraj obiskal Zvezni odbor SZDL Jugoslavije. Sprejel ga je član odbora Milentije Popović. V razgovoru se je Ašok Mehta zlasti zanimal za družbeno-ekonomsko in politično ureditev naše dežele. Popoldne je bil Mehta v Centralnem svetu Zveze sindikatov, kjer je imel razgovore o našem delavskem gospodarskem samoupravljanju. Danes popoldne je Ašoka Mehta sprejel podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj. Indijski politik je bil potem v Komisiji za mednarodne stike Zveznega odbora SZDL, kjer je imel razgovore z Veljkom Vlahovičem in Alešem Bemberjem.

ZDA MAJHNE JEDRSKE BOMBE

New York, 17. okt. (Reuter). — Včeraj so v Yuca Flatu iz balona v višini 500 čevljev odvrtili majhno jedrsko bombo z eksplozivno močjo ene kilotone. V zadnjih 24 urah so v ZDA sprožili tri jedrske eksplozije. Včerajšnja eksplozija je osma za povrstjo v sedanjí seriji poskusov.

SZ JEDRSKA EKSPLOZIJA NA ARKTIKI

Washington, 17. okt. (USIS). — Ameriška komisija za jedrsko energijo je objavila, da se je v SZ v sredo razpočila atomska bomba in sicer nad arktičnim področjem. Eksplozija je bila zelo močna. To je bila osma atomska eksplozija v SZ, kar so jih zabeležili v ZDA od 30. septembra dalje.

GOMULKA O PERECHIH POLJSKIH PROBLEMIH DOZORELI POGOJI za kongres poljske ZDP

Ustaljen gospodarski položaj — Uspela verifikacija partijskega članstva — Poljska oblika delavskega sodelovanja v upravljanju gospodarskih podjetij

Varšava, 17. okt. (Tanjug). — Wladislaw Gomulka je na XII. plenumu CK PZPD obširno poročal o nalogah partijskih organizacij v predkongresnem obdobju. Dejal je, da se je gospodarstvo v deželi na splošno ustalilo, in to omogoča hitrejšo socialistično izgradnjo dežele v nadaljnjem obdobju. Tudi v Partiji in v političnem življenju dežele je položaj zdaj dovolj ustaljen in so dozoreli pogoji za III. kongres PZPD. Partijske organizacije je pozval, naj v prihodnjih mesecih dajo pobudo za široko notranjepartijsko razpravo, zlasti zaradi okrepitve ideološke enotnosti.

O zunanjih politiki dežele in o mednarodnih stikih je dejal, da je Poljska utrdila svojo suverenost. Izrazil je prepričanje, da je zdaj zlasti važna nadaljnja krepitev enotnosti socialističnih dežel in nenehno širjenje mednarodnih stikov med komunističnimi in delavskimi partijami.

Omenil je rezultate verifikacije članov PZPD in poudaril, da je ta splošna partijska akcija čiščenja in utrjevanja partijskih vrst v celoti uspeša, čeprav je na posameznih področjih še vrsta slabosti. Verifikacija je bila najbolj dosledno in temeljito opravljena v velikih industrijskih podjetjih. Zaradi tega je tudi bilo med izključenimi člani Partije največ delavcev, 40 % od vseh izključenih.

Gomulka je nato govoril o

ekonomskih problemih. Posebej se je ustavil pri problemu delavskega samoupravljanja in dejal, da je treba novo poljsko obliko na tem področju, samoupravno konferenco kolektiva, razvijati bolj vztrajno in bolj dosledno. V zvezi s politiko na vasi je opozoril na nujno potrebo po hitrejšem razvijanju kmečkih delovnih za-

ekonomskih problemih. Posebej se je ustavil pri problemu delavskega samoupravljanja in dejal, da je treba novo poljsko obliko na tem področju, samoupravno konferenco kolektiva, razvijati bolj vztrajno in bolj dosledno. V zvezi s politiko na vasi je opozoril na nujno potrebo po hitrejšem razvijanju kmečkih delovnih za-

Burgiba proti Kairu

in egiptska zavrnitev njegovih razlogov za prekinitve diplomatskih stikov med obema arabskima deželama

Tunis, 17. okt. (Reuter). — Ob začetku novega zasedanja parlamenta je predsednik Habib Burgiba v posebnem govoru pojasnil prekinitve diplomatskih stikov z Kairo, da živi bivši voditelj ZAR in izrekel vrsto obdolžitev na račun Kaira. Obdolžil je ZAR, da je »zapletena v poskus, da bi ga ubili« in da je »Egipt štiti Salaha Ben Jusufa, ki ga je skušal ubiti, ter mu je dal potne dokumente in orožje«. Burgiba je dejal, da je Tunizija na strani Zahoda in da se njena politika »loči od politike, ki si jo ZAR prizadeva vsiliti arabskemu svetu«. Na koncu je Burgiba menil, da bi morale vprašanje vmešavanja ZAR v notranje zadeve dežel Arabske lige urediti vse arabske dežele.

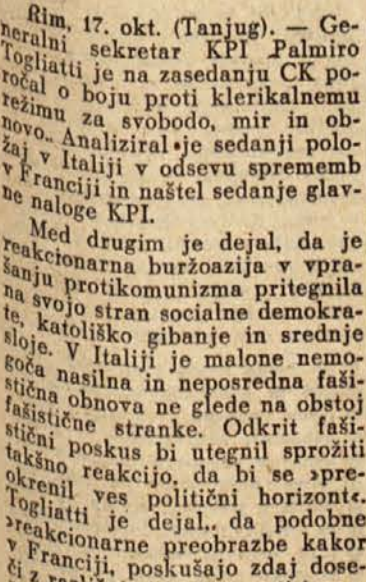
Kairo, 17. okt. (Tanjug). — Tunizijska prekinitve diplomatskih stikov z ZAR ni presenetila kairskih političnih krogov, ki so po nedavnem govoru tunizijskega delegata v Svetu arabske lige pričakovali takšen ukrep. Pravijo pa, da so razlogi, ki so ga Tuniziji

narekovali, popolnoma neutemeljeni. O Salahu Ben Jusufu, katero delovanje v Kairu označuje Burgiba za glavni razlog, pravijo prekinitve diplomatskih stikov z Kairo, da živi bivši voditelj ZAR in izrekel vrsto obdolžitev na račun Kaira. Obdolžil je ZAR, da je »zapletena v poskus, da bi ga ubili« in da je »Egipt štiti Salaha Ben Jusufa, ki ga je skušal ubiti, ter mu je dal potne dokumente in orožje«. Burgiba je dejal, da je Tunizija na strani Zahoda in da se njena politika »loči od politike, ki si jo ZAR prizadeva vsiliti arabskemu svetu«. Na koncu je Burgiba menil, da bi morale vprašanje vmešavanja ZAR v notranje zadeve dežel Arabske lige urediti vse arabske dežele.

Togo neodvisen leta 1960

New York, 17. okt. (Reuter). — Skrbniški svet OZN je nocoj sprejel resolucijo, v kateri naj Generalna skupščina sklene, da bo leta 1960 razveljavljena pogodba o skrbništvu nad Togom, ki ga je na podlagi mandata OZN upravljal Francija. Francoski delegat Koseejuusko-Morizet je v ponedeljek izjavil, da je njegova vlada sklenila, da bo priznala neodvisnost Toga.

Togliattijeva pobuda za ponovno zblizhanje KPI in SPI ter odgovori socialističnega glasila »Avanti«

Palmiro Togliatti

Rim, 17. okt. (Tanjug). — Generalni sekretar KPI Palmiro Togliatti je na zasedanju CK poročal o boju proti klerikalnemu režimu za svobodo, mir in obnovo. Analiziral je sedanjí položaj v Italiji v odsevu sprememb v Franciji in naštel sedanje glavne naloge KPI. Med drugim je dejal, da je reakcionarna buržoazija v vprašanju protikomunizma pritegnila na svojo stran socialne demokrate, katoliško gibanje in srednje sloje. V Italiji je malone nemogoča nasilna in neposredna fašistična obnova ne glede na obstoj fašistične stranke. Odkrit fašistični poskus bi utegnil sprožiti takšno reakcijo, da bi se »preokrenil ves politični horizont«. Togliatti je dejal, da podobne reakcionarne preobrazbe kakor v Franciji, poskušajo zdaj doseči z različnimi instrumenti in načini v skladu s posebnim položajem v posameznih deželah, ki ogrožajo tako nas, kakor tudi vse evropske narode. Takšni preobrazbi je zagotovljena brezpogojna pomoč ameriškega imperijalizma, aktiven prispevek organizaciji Katoliške cerkve ter pomoč in celo sodelovanje desne socialne demokracije, kakor se to dogaja zdaj v Franciji.

Socialistični »Avanti« je takoj odgovoril na to Togliattijevo pobudo in pravi, da so socialisti že na kongresu v Benetkah poudarili, da se je organizacijska oblika stalnega sodelovanja preživela. Prav z opustitvijo akcijske enotnosti so bili ustvarjeni ugodni pogoji za zblizhanje vseh delavcev.

»Avanti« tudi zavrača Togliattijevo trditev, da bo morala ena izmed obeh italijanskih delavskih strank »spremeniti tabor«, če ne pride do takšnega sodelovanja. Socialistična stranka je zavarovana pred tem, ker sloni na razredni in demokratični zavesti.

Beneški sklepi se s težavo uveljavljajo v vodilnih vrstah italijanskih socialistov

Rim, 17. okt. (Tanjug). Na sestanku vodstva Socialistične stranke so prišla med razpravo o poročilu generalnega sekretarja Pietra Nennija do izraza precejšnja trenja. Njegov poročilo je bilo sprejeto z 9 glasovi desnih struj, 8 glasov levih struj je bilo proti, 4 predstavniki centra pa so se glasovanja vzdržali. To, da je bilo poročilo sprejeto z enim samim glasom večine in da so vse tri osnove struje v stranki privikrat sklenile, da bodo na prihodnjem zasedanju nastopile vsaka s svojim poročilom, kaže na precejšnje razlike v glediščih

Nenni je v svojem poročilu dejal, da so notranje življenje stranke po kongresu v Benetkah oteževali škodljivi spori med posameznimi strujami predvsem o odnosih z ostalimi političnimi silami, posebej s KPI. Zavzel se je za popolno neodvisnost Socialistične stranke, ki ne ogroža skupnih interesov delavcev in razredne enotnosti ter omogoča sodelovanje socialistov in komunistov, kjerkoli so stične točke in skupni interesi: v sindikatih, množičnih organizacijah in lokalnih organih oblasti.

Odkriti nove in zgladiti stare poti

TURISTIČNI IN GOSTINSKI STROKOVNJAKI O USPEHIH LETOŠNJE IN POGOJIH PRIHODNJE TURISTIČNE SEZONE

Vzpon izletniškega turizma — Solidnost se obrestuje — Trgovina in promet letos kamen spotike marsikje — Komunalne naprave posegajo v turizem — Samo lepote so premalo — Prihodnje turistično leto lahko še bolj uspešno

Turizem in gostinstvo postajata vse bolj pomembni panogi našega gospodarstva. Letos tembolj z zadovoljstvom ugotavljamo in to ne le v naši republiki, temveč v vsej Jugoslaviji, da je bila letošnja turistična sezona najboljša po vojni. Kljub svetili strani letošnje turistične sezone pa gostinski in turistični delavci že zdaj razmišljajo, kako bi še izpopolnili svoje usluge, da bi se tako domači kot tuji turisti kot gostje čimbolje počutili v kraju letovanja in odhajali z odkritosrčnim »na svidenje« na ustih. V tem sestavku smo zbrali nekaj mnenj, kritike, predloge in želje gostinskih in turističnih delavcev, ki prikazujejo problematiko gostinstva in turizma v posameznih krajih, ki pa so nedvomno del problematike našega turizma nasploh.

Jernejčič, tajnik Gostinske zbornice Slovenije:

Kooperacija solidnih cen in sonca

»Naš večji turistični uspeh v letošnjem letu je nedvomno posledica boljšega izkoriščanja naših razpoložljivih gostinskih in turističnih kapacitet in prav tako spremenjene strukture gostov. Letos smo namreč imeli v gosteh turiste najrazličnejših narodnosti. To pa je za turistično državo velikega pomena, kajti če se turisti ene države premislijo, jih v do-

premajnih kapacitet zelo, zelo obremenjene. Pojavile so se razne pomanjkljivosti. Med »težje primere« moramo v posameznih krajih prišteti slabo preskrbo z mesom, zelenjavo, medtem ko je bilo pomanjkanje osvežilnih pijač »bolezens«, ki ni pestila samo naše republike.

Tudi od prihodnjega leta si obetamo vse najboljše. To tembolj, ker so že določene cene za tuje turiste. Za glavno sezono so deloma korigirane, za predsezono pa so iste kot letos, ponekod celo nižje. Ze sedaj je živahno sklepanje pogodb s tujino. Zato upamo,

pori, da bi gosta čimbolj zadovoljili. Mi smo zadovoljni le tedaj, če gosta dobro postržemo, kajti zavedamo se, da je tudi dober in velik zrezek zelo uspešna propaganda. Bolj pa bomo morali še vnovčiti naše naravne lepote, saj ni skrivnost, da naša lepa pokrajina služi za kulise številnim filmarjem.

Anica Rus, tajnica Turističnega društva Slovenj Gradec:

Bolje, a še ne zadovoljivo

Slovenj Gradec, znano klimatsko letovišče, od koder skoraj vsaka pot vodi do izletniške točke v okolici, je doživel letos boljšo turistično sezono, vendar ni izpopolnila pričakovani. Za napredek turizma so po vojni premalo storili in tudi gostinstvo so šele v zadnjih letih pričeli postavljati na noge. V samem Slovenjem Gradcu pa so uredili komunalne naprave, letos je dobil nov vodovod in tudi kanalizacija bo v kratkem urejena. To so osnovne reči, marsikaj pa bodo morali še

men preizkušnje našega turizma je letos odprt dom na Travnj gori, ki je bil vse leto polno zaseden. V njem so po izmenah letovali tudi otroci ljubljanskega okraja. Oktobra, ko se začno polharske noči, je za goste in izletnike posebno privlačna udeležba na nenavadnem lovu na polhe. Pozimi pa so na Travnj gori lepa smučišča.

Se nekaj imam na srcu. V Sodražici se čitimo dolžne, da ohranimo pri življenju leseno spomin-karstvo — lesene izdelke s pristno slovensko ornamentiko. Ko pa bo zgrajena še cesta Grosuplje—Kočevje, si lahko obetamo večje koristi tudi od avtoceste, ki bo vodila k nam na Dolenjsko več gostov, ljubiteljev dobre hrane in pristnega dolenjskega cvička iz okolice Kostanjeve ter Gadove peči.

Direktor hotela »Grajski dvor«, Radovljica:

Premalo prenočišč

»Bistvo uspeha letošnje sezone je v boljši in širši propagandi, razen tega pa smo prešli iz socialnega turizma. Opažamo, da delovni ljudje vedno bolj obiskujejo naše kraje. Je pa na Gorenjskem še veliko možnosti, predvsem za zimski turizem in tudi poleti bomo morali še bolj izrabiti hotelske kapacitete. Na letošnje dobro turistično sezono pa smo bili na žalost premalo pripravljeni. Zlasti nam je manjkalo prenočišč in če teh ni, je gost izgubljen. Zavedamo se, da so za dobro in solidno poslovanje podjetij in za zadovoljitev gostov odločilnega pomena stalne cene. Zato si od objave cen za leto 1959 za tuje goste in od regresa za penzijske storitve za domače goste obetamo še večji promet.«

Rada Mohar, pomočnik direktorja »Turist hotela« v Ankaranu: Je ocenila letošnje sezono kot najboljšo in kot kaže, po sedanjem zanimanju tujih potovalnih uradov, bo prihodnje leto še bolj tesno. Podjetje bo razširilo svoje kapacitete z weekend hišicami, kjer bo 200 novih postelj. Letos so odločno prevladovali inozemski gostje, saj je bilo razmerje med njimi in domačimi 880 proti 20. Glede samih gostinskih uslug pa je menila: Lahko bi jih še izboljšali, če bi gostinske delavce plačevali po učinku in če ne bi bilo večne borbe za dober in stabilen strokovni kader.« M. R.

Olajšava za zaščito rastlin

Za kredite, namenjene za nakup in kritje zalog sredstev za zaščito rastlin, so znižane obresti na največ 1% letno

Državni sekretar za finance FLRJ je izdal naredbi o najvišjih obrestih za kratkoročne kredite za nabavo in kritje zalog sredstev za zaščito rastlin. Na podlagi te uredbe, objavljene v »Uradnem listu FLRJ«, ne morejo biti večje od 1 odstotka letno obrest na kredite, ki jih banke odobre trgovskim podjetjem, kmetijskim in drugim poslovnim zvezam za kritje zalog sredstev za zaščito rastlin, ki so pri njih od 1. septembra do 1. aprila. Obresti ne morejo biti večje niti pri tistih kreditih, ki jih te organizacije dodeljuje za zbiranje sredstev za zimsko skropljenje sadnega drevja in ki imajo ta sredstva od 1. aprila do 1. septembra. Če krediti ne bodo vrnjeni v teh rokih, bo treba zanje plačati redne obresti.

Portorož

govoru s turističnimi organizacijami lahko zamenjajo turisti od drugod.

Letos se je močno okreplil izletniški turizem in dosegli smo tudi ustrezen gospodarski uspeh. Najznačilnejše je, da je Slovenija v letošnjih prvih petih mesecih zabeležila 160.000 nočnih več, kot v istem času lanskega leta. Vsak mesec je bilo zasedenih okrog 2000 postelj, to pa pomeni podaljšanje turistične sezone.

Na letošnje dobro sezono so vplivale solidne, stalne in sorazmerno nizke cene v predsezoni in posezoni. Pozabiti ne smemo tudi tako važnega činitelja, kot je bilo letošnje toplo sonce, ki je privlačilo toliko gostov, da so močno presenetili naše gostinske in turistične delavce. Priznati moram, da nisimo bili pripravljene na tolikšen promet. Močan izletniški turizem je vplival tudi na penzijske storitve, ki so bile zaradi

da bo letošnjemu dobremu turističnemu letu sledilo še boljše 1959. leto, zlasti če bo tudi vreme naš dober zaveznik.

Franc Bratož, član delavskega sveta hotela »Palace« v Portorožu:

Gostje naj se počutijo kakor doma

»K letošnjemu uspehu je pri nas največ pripomogla sistematična pomoč oblastnih in političnih forumov, ki z vsem razumevanjem podpirajo napore gostinskih in turističnih delavcev. Perspektiva obmorskega pasu je velika in lahko brez strahu vlagamo investicije v nove hotelske kapacitete. Želimo pa, da bi izboljšali tudi trgovino in promet, ki sedaj nikakor ne gresta v korak s sodobnim turizmom. S tem je otežkočeno tudi naše delo in na-

stori. Za prihodnje leto bodo organizirali tudi privatne turistične sobe in obnovili hotel »Pohorje«, dobili bodo letni kino itd.

»Letošnja sezona je sicer boljša,« je dejala Anica Rus, tajnica Turističnega društva Slovenj Gradec, »ne moremo pa biti zadovoljni. Prepočasni lezemo naprej, želimo pa, da bi naš Slovenj Gradec čimprej »turistično« zadihal iz polnih pljuč.«

Janko Mikolič, predsednik Turističnega društva iz Sodražice:

Med drugim tudi polharske noči

»To, kar nas Dolenjce najbolj tišči, je ta naša nesrečna zaostalost v turističnem pogledu. Treba bo še precej iznajdljivosti, da bomo z našimi lepotami in posebnostmi privabili turiste v Sodražico in Ribniško dolino. Nekak'ka-

- Jesenice niso več med
- zadnjimi: stanovanjske
- skupnosti se bodo najprej
- spoprijele s problemi
- otroškega varstva

Na republiškem posvetovanju o stanovanjskih skupnostih, ki ga je pred dobrimi tremi meseci sicerila komisija za družbeno upravljanje pri SZDL Slovenije, je marsikateri udeleženec odkritosrčno in olajšano priznal: »Šele sedaj mi postaja jasno...«

Ni dvoma, da je tudi to pripomoglo, da so na Jesenicah v zadnjih dveh mesecih precej napredovali pri ustanavljanju stanovanjskih skupnosti. Socialistična zveza, Zveza komunistov in tudi vse druge organizacije na Jesenicah so začele sistematično tolačiti pomen in naloge stanovanjskih skupnosti. Zbori volivcev so bili izredno živahni in hitro so pršli iz načel-novanijske skupnosti na Plavžu bo nekatere servise delavnic za pomoč gospodinjstvu uredila že to jesen, spomladi pa se bodo z združenimi močmi lotili urejanja otroških igrišč in komunalnih naprav. Za eno otroško igrišče na Plavžu

»IZMENE« CELO V OTROSKEM VRTCU

Sedaj imajo na Jesenicah štiri iniciativne odbore stanovanjskih skupnosti: na Plavžu, Javorniku, Podmežaklju in na terenu Sava. Ustanovili so tudi vse najvažnejše komisije, med katerimi so za Jesenice posebno pomembne komisije za otroške vrtce in igrišča, za pomoč gospodinjstvu in za ustanavljanje servisov. Stanovanjska skupnost na Plavžu bo nekatere servise delavnic za pomoč gospodinjstvu uredila že to jesen, spomladi pa se bodo z združenimi močmi lotili urejanja otroških igrišč in komunalnih naprav. Za eno otroško igrišče na Plavžu

imajo že odmerjen prostor. Glede otroškega varstva na Jesenicah tako-le pravijo:

»Na naših Jesenicah, ki so pravcata dolga vas in jih je sama cesta, moramo takoj nekaj ukreniti za varstvo otrok. Tudi hišni svet imajo za to polno razumevanje in že tehtajo, katera dvorišča bi bila najprimernejša.«

Polečaj je res vse prej ko rožnat, saj imajo na Jesenicah razen v šolah tudi v sedanjem edinem otroškem vrtcu »Izmen«. Dopoldne se zvrste štiri izmene malčkov, popoldne pa dve. Vrtec je pač premajhen in lahko sprejme le 136 otrok. Še 60 zaposlenih mater je prosilo za sprejem otrok v vrtec, toda če je polno, je polno. Silno primanjkuje tudi zaprtih prostorov za varstvo otrok. Novo upanje dajejo zdaj stanovanjske skupnosti. Na Plavžu imajo v načrtu tri otroška igrišča, v vseh štirih stanovanjskih skupnostih pa najmanj 10 igrišč. Šele potem bodo lahko preselili otroke s ceste v varno in vzgoji ustrezno okolje.

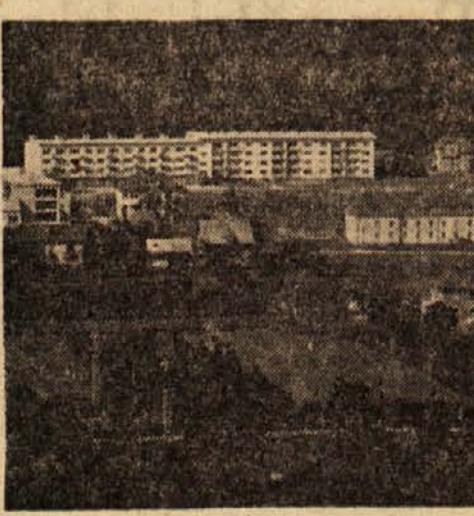
NITI ENE MLEČNE RESTAVRACIJE

Stanovanjska skupnost Sava ima v svojih načrtih ureditev pralnice in krpalnice. Na tem področju sta tudi dva samska domova z okoli 200 samci, ki bodo nedvomno v teh servisih našli poceni pomoč. Se vedno pa je odprta ureditev družbene prehrane. S tem problemom so se ubadali že vsi, tudi ukrepali so, vendar doslej, žal brez pravih uspehov. Za Jesenice je treba pre-skrbeti dobro organizirano centralno kuhinjo za družbeno prehrano. K boljši prehrani prebivalstva bi lahko prispevale tudi mlečne restavracije, če bi katero imeli. Zato pa imajo kar 30 gostiln. Ni prostora! Res, a prostori se povsod odbore, ki so dosegli, da so po vseh šolah uredili mlečne kuhinje, kljub temu, da je znano, da se jeseniške šole ne morejo pohvaliti s prostornostjo.

PRVI PIONIRSKI HIŠNI SVET

Za »Teden otroka« so na Plavžu izvolili prvi pionirski hišni svet. Ta je za uvod, postopoma pa jih bodo ustanovili povsod. Otroci so se resno oprijeli dela pri soupravljanju hiš in tudi samozavesti jim ne manjka. Ko so prvemu pionirskemu svetu hoteli odraščati sestaviti zapisek o sestanku, so jih mali drznjivali odločno zavrnili: »Mar mislite, da ne znamo pisati? Le zakaj hodimo v šolo!«

V načrtu imajo tudi razne servise ali bolje, zirane zahteve in pobude ljudi.

AKTUALNOSTI

Za večjo storilnost - večji zaslužek

Ali v gradbeništvu res primanjkuje delovne sile — Instrumente bi bilo treba bolje preštudirati

Na gradbišču

Naloge, ki jih daje perspektivni družbeni plan v gradbeni operativi, so velike. Gradbena podjetja so obremenjena s številnimi deli in so zaradi tega v konjukturnem položaju, ki se bo še nadaljeval. Samo stanovanjska izgradnja zastavlja gradbeništvu naloge ne le za leto, temveč perspektivno za več let. Kreditni stanovanjski skladi pa so v tej perspektivi trdna finančna osnova, na kateri lahko tako investitorji kot gradbena operativa zasnujejo svoje dolgoročne načrte. Vse to načetja v gradbeništvu mnogo še neresenih vprašanj, ki jih bo treba čimprej urediti.

Gradbena operativa je tehnično slabo opremljena. Jugoslovanska investicijska banka je razpisala posojilo za nabavo opreme, toda podjetja se zaradi sedanje delitve dohodka boje anuitet. Nedvomno pa sta prav boljša tehnična opremljenost in modernejši način dela dva pomembna pogoja za uspešno izpolnitev nalog. Gradbena operativa toži, da ji primanjkuje delovne sile; na drugi strani pa občutno narašča šušmarjenje, medtem ko delovna storilnost ne narašča. S tem pa so povezana vprašanja glede nagrajevanja in plač v gradbeništvu ter vprašanje delovnega časa.

DELOVNA SILA RENTABILNEJŠA KOT STROJI

Ali v gradbeništvu res primanjkuje delovne sile? Lahko bi odgovorili z da in ne. Prav gotovo je povečanje delovne sile nujno navezano na povečanje zmogljivosti vse gradbene operativne, ki je še vedno premajhna. Če gre za tako linearno povečanje, potem lahko odgovorimo z da. Toda podjetja žele povečati delovno silo ob isti zmogljivosti. Zakaj? Današnji instrumenti v gradbeništvu posredno stimulirajo povečanje delovne sile in celo tako imenovane »cigan-ske brigade«, ker se podjetjem s tem povečujejo lastna sredstva. Razen tega pa tako izpopolnjevanje vrzel, ki nastaja zaradi premajhne tehnične opremljenosti in zmanjšanja produktivnosti. Se vedno je delovna sila cenejša in rentabilnejša. Kar podpirajo celo obstoječi instrumenti, kot stroji, ki podjetja obremenjujejo z anuitetami. Ta odnos bo treba nujno spreminiti. O tem že razmišljajo tudi naši oblastveni organi. Instrumenti naj bi stimulirali predvsem večjo produktivnost, ki bi prinesla podjetjem večja sredstva, zato naj bi bila norma osnova za obračunavanje

minimalnega osebnega dohodka. Prav tako bo treba urediti tudi plače v gradbeništvu.

Trenutno dela gradbenim podjetjem težave nagrajevanje po učinku, oziroma plačevanje po skordu. V Sloveniji opravimo povprečno le 21% gradbenih del v akordu. Vzrokov za to je več. Pomanjkanje gradbenega materiala ter obrtniške zmogljivosti onemogočata organizacijo smoternega dela v akordu. Razen tega je vpliv instrumentov tak, da izplačevanje akorda zmanjšuje sredstva na skladnih podjetja ter sredstva za izplačevanje plač nad tarifnim pravilnikom. Zato podjetja nerada dajejo delo na okord, zlasti, če so obremenjena z anuitetami. Čeprav je delo v akordu stimulatивно za delavca in ga radi opravljajo. Tudi tu bo treba nekaj ukreniti.

OSEMURNI ALI DESETURNI DELAVNIK?

Pereč problem, ki je nastal z razlago predpisa o opravljanju nadurnega dela, je osemurni delavnik, oziroma plačevanje nadurne delovne sile. V Sloveniji imamo osemurni delavnik (nekateri druge republike so uvedle deseturni delavnik, kar tudi dopušča zakon s pogojem, da podjetja letno v povprečju ne presežejo osemurnega delavnika). Pri tem pa podjetja ne smejo devete in desete ure izplačevati, kot nadure (s 50% pribitkom) mesečno, temveč na koncu leta, ko delavec doseže zahtevano število ur. Delavci žele imeti plačane ure takoj. Na drugi strani pa so delovni kolektivi tudi proti uvedbi deseturnega delavnika. To utemeljujejo z bojaznijo, da izven sezone ne bodo imeli dovolj zaslužka, (zaradi zmanjšanja delovnega časa). Vprašanje je, če je taka bojazan tudi predvsem upravljavca, kajti kljub šesturnemu delavniku v mrtvi sezoni bi lahko ustvarili vsaj približno isti dohodek kot v sezoni, ker bi vsaka nadaljnja ura bila plačana kot nadura (s 50% pribitka). Nedvomno bo treba o tem še razmisliti ter tudi to urediti. Pri tem pa verjetno ne bo mogoč mimo dejstva, da bo gradbeništvu vsaj še nekaj časa gospodarska panoga, ki je vezana na sezono, katero mora kar najbolj izkoristiti. To pa zoper govori v prid deseturnemu delavniku, kot so to uredili v drugih republikah.

SUŠMARJENJE IMA SVOJO EKONOMSKO OSNOVO

Na vse to je posledno sil neposredno navezan problem šušmarjenja. Splošno pomanjkanje gradbene zmogljivosti in delovne sile daje šušmarjenju neposredno ekonomsko osnovo. Delni vzrok, da se delovni kolektivi upirajo deseturnemu delavniku in deljenemu delovnemu času, je prav gotovo tudi to, da jim osebna računica bolj kaže šušmariti (tudi do 200% bolj) zaslužek, kot pa vložiti svoje sile v redno delo v podjetju. Zaradi takega stanja pa trpi organizacija dela kot tudi storilnost.

- Če bomo hoteli vsaj delno urediti ta zamotana vprašanja, bo treba ponovno preštudirati v gradbeništvu instrumentov v gradbeništvu na osebni dohodek delavca, prav tako pa tudi na sredstva podjetja. Nujno bo treba urediti norme, ki morajo postati osnovna stimulacija dviga produktivnosti, tako za podjetja, kot za delavca. Gradbena podjetja bi morala sestaviti svoje dolgoročne načrte na podlagi katerih bi lahko smotrneje organizirala delo ter bolje izkoristila tehniko. Tako organizirano delo bo nujno moralo pokazati svoj ekonomski učinek, že zaradi tega, ker bo podjetje vedelo kje, kdaj in kaj bo gradilo ter koliko in kaj potrebuje. Taka perspektiva ne samo, da je dana, nes možna, zaradi stalnosti stanovanjskih skladov, temveč tudi nujna, če hočemo vnesti v naše gospodarjenje več smotrnosti.

Stanovanjski bloki na Spodnjem plavžu na Jesenicah

SE O TEHNIČNI VZGOJI

VEČ DRUŽBENE POMOČI

S posvetovanjta komisije za tehnično vzgojo pri Okrajnem odboru Ljudske tehnike Ljubljana so poslali resolucijo Republiškem svetu za šolstvo — Resolucija predlaga in terja več družbene pomoči

Ljubljana, 17. okt. — V prostorih Okrajnega odbora Ljudske tehnike je bilo večeraj dopoldne posvetovanje komisije za tehnično vzgojo mladine pri Okrajnem odboru Ljudske tehnike. Posvetovanja so se udeležili tudi občinski instruktorji za tehnično vzgojo s celotnega območja ljubljanskega okraja. Razpravljali so o tehničnem pouku na šolah v okraju, učnih načrtih za tehnični pouk na višji stopnji obvezne šole ter o organizaciji seminarja za občinske instruktorje tehnične vzgoje. Ker je naš list o problematiki gospodarsko tehnične-ga pouka že poročal, se tokrat ustavljamo samo ob resoluciji, ki so jo s posvetovanja poslali Svetu za šolstvo LRS.

Resolucija ugotavlja, da je tehnična vzgoja po veljavnih učnih načrtih nezakonjena. Izvajanje pouka seveda terja določene delovne in materialne pogoje, vendar je za vse to pri nas še premalo preskrbljeno. Da bi mogli tehnično vzgojno pouk dvigniti na tisto raven, kakor je zamišljena, je nujno potrebna koordinacija dela tako oblastnih, kot prosvetnih in družbenih organizacij. S primerno prilagojenimi učnimi načrti za učiteljska, višjo pedagoško šolo in splošne izobraževalne šole, naposled tudi s posebnimi delovnimi tečaji za učitelje, naj bi poskrbeli za zadovoljivo usposobljenost učnih moči, ki poučujejo gospodarsko-tehnični pouk na obveznih splošnih izobraževalnih šolah. Izvajanje gospodarsko tehnične pouka bodo morali gmotno podpreti v takšni ali drugačni obliki naši oblastni organi, podjetja, družbene organizacije in ostali.

ZBORI VOLIVCEV. LJUDSKA TRIBUNA

Volivci naj bi na zborih razpravljali o vseh vprašanjih, ki jih zanimajo

Po zakonu je dolžan predsednik občine po sklepu ljudskega odbora sklicati zbor volivcev vsaj enkrat v treh mesecih. Lahko jih skliče tudi po potrebi. Razen tega imajo pravico zahtevati sklicanje zbora volivcev še okrajni ljudski odbor, ljudski poslanec volilne enote ali pa tretjina volivcev. Ti se lahko zberejo tudi sami, če ni bil sklican zbor v predpisanim času. S tem je omogočeno državljanom, da lahko aktivno sodelujejo in pomagajo urejati vsa vprašanja tako v gospodarstvu, kot v družbenem življenju.

krat, občina Vič pa je sklicala volivce le enkrat in tako ni izpolnila niti zakonskega predpisa. V vseh primerih so jih sklicali predsedniki občin in niti enkrat niso zahtevali tega volivci ali ljudski poslanci. V dveh primerih je prišlo le do dopolnitve dnevnega reda, ko so na pobudo volivcev obravnavali komunalno vprašanje na področju volilne enote. Še slabše so se izkazale občine na podeželju, ki so imele v tem letu povprečno le dva sklica zborov volivcev.

LETOS LE TRIJE SKLICI ZBORA VOLIVCEV

Poglejmo, kolikokrat so bili letos sklicani zbori volivcev v Ljubljani in kaj so obravnavali. Kratek pregled nam pove, da je večina ljubljanskih občin izpolnila zakoniti predpis s tem, da so trikrat sklicale zborovanja volivcev. Samo občina Moste je imela zborovanje volivcev štiri-

Zbori volivcev, kot kaže pregled dnevnih redov s teh zborovanj, so obravnavali predvsem tista vprašanja, kot jih določa zakon. Tako so govorili ter sprejemali družbeni plan in proračun občine, obravnavali so poročila o delu ljudskega odbora ter razpravljali o volitvah in izbirali kandidate za ljudske poslance. Šele nato pride na vrsto razprava o krajevni problematiki. Na prvem mestu je razpravljano o komunalnih problemih, nato pa sledi razprava o šolstvu, zdravstvu, prosveti, socialnem skrbstvu itd.

Tudi na Gorenjskem poostrena kontrola cen

Ni dneva, da ne bi na Gorenjskem razpravljali o zadnjih odlokih Zveznega izvršnega sveta o zvišanju cen nekaterim stvarim. Sestajajo se sveti, komisije in odbori ter razpravljajo o ukrepih, ki so jih dolžni uveljaviti. Posvetovanje je bilo tudi pri OLO s predstavniki vseh občin. Občinski ljudski odbori pa že tudi predpisujejo najvišje maloprodajne cene za nekatere vrste blaga, da bi preprečili vsako zviševanje cen. Občinski organi, pa tudi potrošniki sami, so v nekaterih krajih že posredovali proti nepravilnemu zviševanju cen. Nekatera

škofjeloške slaščičarne so podražile pecivo za 5 din pri kosu, posredovali so pristojni organi in namero preprečili. Tudi na Jesenicah so nekatera gostinska podjetja (hotel Pošta) podražila čaj za 5 din. Graje vreden pa je odnos nekaterih kmetijskih združenj v jeseniški občini, posebno pa KZ Kranjska gora, ki je še do pred dnevi odkupovala krompir po 10,50 din za kilogram, čeprav je dogovorjena cena 8 dinarjev. Podobno se je dogajalo tudi v drugih združenjih.

Svet za blagovni promet pri Občinskem ljudskem odboru Jesenice je kritično pretresal stanje cen in sprejel več sklepov. Za prihodnje dni pa je sklical sestanke z gostinskimi, obrtnimi in trgovskimi delavci.

Naši bodoči vzgojitelji so obiskali Rašico

V četrtek, 16. oktobra, na tako imenovani športni dan, so ljubljanski učiteljski obiskali Rašico. Tam so se zbrali pred spomenikom, kjer je mešani zbor zapel več pesmi, profesor Veselko pa jim je pripovedoval o Rašici, o borbah in pomenu Rašice. Se so ostali nekaj časa na Rašici, zatem pa so se zadovoljno vrnili domov.

Tople malice za 218 000 otrok

Prek 1400 mlečnih kuhinj v naši republici skrbi za malice 218 tisoč šolarjev — Nova oblika šolskih kuhinj

Topla malica med glavnimi šolskimi odmorom. Vsem se pri- leže, razumljivo da najbolj otrokom v mestih ter v industrijskih središčih. Po zadnjih podatkih je na šolah v naši republici 1406 mlečnih kuhinj. Toplo dopolnilsko okrepilo sprejema skoraj 218.000 otrok ali 88,5% vpisanih učencev. Samo v ljubljanskem okraju je 260 mlečnih kuhinj, ki skrbijo za 43.000 želečkov. Stariji plačajo za dopolnilsko malico svojih otrok na območju mesta Ljubljana 16 do 12 dinarjev, v podeželskih krajih ljubljanskega okraja povprečno 8 dinarjev, medtem ko se lastna cena enega obroka suče okrog 23 din. Razlika krijejo s sredstvi mednarodne pomoči ter gmotnih prispevkov občinskih ljudskih odborov.

ALI RES NI PROBLEMOV?

Bežen pregled dnevnih redov nam torej kaže, da sicer izpolnjujemo zakonski predpis, da pa nismo dali zborom volivcev tiste notranje vsebine, ki naj bi jo ti imeli kot resnična ljudska tribuna, na kateri bi lahko državljanji razpravljali o vseh problemih, ki jih zanimajo.

Tu in tam slišimo glasove, češ saj ni takih zadev, o katerih bi morali razpravljati volivci. Tako mnenje je napačno. Pestrost našega razvoja nam z vsakim dnevom zastavlja nove in nove probleme, o katerih volivci žele govoriti. Naj omenimo samo vprašanje trgovine in cen, ki danes potrošnike najbolj zanima. Toda takih življenjskih zadev je več, tako n. pr. stanovanjske skupnosti, potrošniški sveti, servise usluge, šolstvo, zdravstvo itd. O vsem tem ljudje govorijo, kritizirajo in predlagajo. Gradi- vati je treba dovolj za razpravo in volivci žele, da bi o teh stvareh lahko večkrat govorili na zborih ter tako pomagali urejati vsa ta aktualna vprašanja. Hkrati pa tudi žele, da vedo, kaj je bilo že narejenega. Tu pa zopet zadene- mo ob že znano ugotovitev, da ljudski odborniki in poslanci še vedno nimajo dovolj stika z volivci, da ne razpravljajo z njimi o problemih ter jih ne obveščajo redno o storjenih ukrepih. Delno pade za to krivda na volivce same, ker ne zahtevajo od ljudskih odborov, da skličejo zborovanja. Prav tako tudi ne zahtevajo od poslancev in odbornikov, da jim redno poročajo o svojem delu in o problemih, ki bi jih bilo treba urediti.

Prav bi bilo, če bi v okviru šolskih odborov na šolah, kjer imajo mlečne kuhinje, poslovali tudi posebni pododbori ali komisije za te kuhinje. Upravljanje kuhinj in reševanje vzporednih problemov bi bilo s tem precej olajšano.

Prav bi bilo, če bi v okviru šolskih odborov na šolah, kjer imajo mlečne kuhinje, poslovali tudi posebni pododbori ali komisije za te kuhinje. Upravljanje kuhinj in reševanje vzporednih problemov bi bilo s tem precej olajšano.

Vsi za zdaj poslovanje mlečnih kuhinj s pravne strani še ni urejeno in poenoteno. Tu dopolniti obrati za prehrano oddajo v pristojnost tajništva za socialno skrbstvo, čeprav skoraj vse breme okrog poslovanja leži na ramenih učiteljsstva. Ne bi bilo napačno, če bi jih zato prenesli v pristojnost tajništva za prosveto oziroma šolstvo.

Prav bi bilo, da bi mnenje predsednika občine Center dr. Stefana Sobe: »Zbore volivcev bo treba pogosteje sklicevati in ne samo kadar zahteva to zakon,« dobilo širok odmev ne le med predsedniki občin in odgovornimi funkcionarji, temveč tudi med vsemi našimi volivci.

Smrt pod tovarnjakom

V sredo ob 15.10 je prišlo pod Mokrca v bližini državnih lovišč do nesreče, pri kateri je izgubil življenje Maks Zvikad.

Po godalni poti približno 100 m od glavne ceste za Kamniško Bistrico je peljal 3,5-tonski tovarnjak »Cesep«, ki ga je upravljal R. K. Zakaj v času, ko se je peljal pokojni Zvikad, ki je bil nekoliko vinjen. Na osem zavojih je omenjeni skupno z dvema zobjema padel z vozila pod zadnje kolo, ki mu je šlo preko leve polovice telesa. Polomilo mu je rebra, medenico, zadobil pa je tudi nekaj notranjih poškodb in je podlegel na licu mesta.

Gorenja vas se bo priključila Škofji Loki

V nekaterih občinah kranjskega okraja so začeli razpravljati o upravnih razdelitvi občin. V Gorenji vasi v Poljanski dolini se je minuli ponedeljek sestel širši aktiv občine, na katerem so govorili o problemih in težavah občinskega ljudskega odbora in morebitni priključitvi občine k škofjeloški. Večina članov aktiva, sodelovalo jih je 35, je glasovala za priključitev k občini Škofja Loka. V gorenjevaški občini skoraj nimajo industrije, pa tudi sicer je občina šibka, primanjkuje ji tudi ustreznega kadra, da bi lahko vodila vse službe v skladu z zakonskimi predpisi.

VSAKOMUR TOPEL OBROK!

Po izkušnjah zadnjih let lahko trdimo, da so mlečne kuhinje krepko začrta ledino. Pravzaprav je povsod, kjer jih še nimajo, glavna in edina ovira pomanjkanje primerne prostorov. Tovrstne težave so včasih tolikšne, da je otrokom sploh težko zagotoviti toplo malico. Čeprav je treba upoštevati subjektivni element — skoraj vse breme leži na učiteljsstvu — je vendar na vseh šolah nujno zagotoviti tople obroke povsod, tudi po manjših šolah domaških občin, kjer se učiteljsstvo iz omenjenih vzrokov toplih malic enostavno brani! Čas počasi terja svoje. Mlečne kuhinje počasi prenašajo v šolske kuhinje, ki v njih mladim abonentom postrežejo z enotnostjo ad celo s kompletnim kosilom. Takšnih kuhinj je v ljubljanskem okraju dosedaj 12 in povsod delajo s polno paro v veliko zadovoljstvo šolarjev in njih staršev. Med drugim so ustanovili šolske kuhinje v Litlji, Mengšu, Zgornji Siški, Ljubljani, Logatcu in Novi vasi pri Cerklju. Enotnostica stane 30, popolno kosilo pa 30 din.

MAMA, ZAKAJ?

V zadnjem času otroci vse preveč pogosto vprašujejo starše: »Zakaj, mama, moram s seboj nositi v šolo skodelico? Zakaj je pri nas skoraj vsak dan amerišanski sir? Mama, zakaj...?«

Otroška zvedavost ali radovednost, kakor jo pač hočemo imenovati, je na mestu. Skoraj neverjento se zdi, da na šoli ne bi mogli najti primerne prostora za shranjevanje skodelic, če že na šoli nikakor ne morejo kupiti skodelic za vse otroke. Potem enotnost malic. Razumljivo je, da ob sedanjih možnostih, ko so šolske mlečne kuhinje pri pripravljanju malice vezane predvsem na uporabo živili iz mednarodne pomoči, resni moč kaj preveč zahtevati. Toda

Pomanjkanje prostorov je največja ovira za razmah mlečnih kuhinj. Kjer si s kvadraturto tal mlečne kuhinje ne niso preveč navzkriž, lahko šolarji svoj obrok použijejo sede za mizami. Škoda, da je takšnih srečnejev tako zelo malo

Prav bi bilo, če bi mnenje predsednika občine Center dr. Stefana Sobe: »Zbore volivcev bo treba pogosteje sklicevati in ne samo kadar zahteva to zakon,« dobilo širok odmev ne le med predsedniki občin in odgovornimi funkcionarji, temveč tudi med vsemi našimi volivci.

Nesreča ne počiva

Druga Delak, 54 let, gospodinja iz Zupca, je padla s kozoletca in si zlomila levo nogo nad gležnjem. Marija Setničar, 25 let, gospodinja iz Fohovega gradu 44, si je pri padcu zlomila levo koleno. Aleksander Černe, 46 let, delavec iz Tomaj 64, je padel na dvorišču in si zlomil levo nogo v koku. Anica Novljen, pri Grompljem, je padla s konja, osemelena hči kmeta z Male Rence 10. pri Grompljem, je padla s konja, ki jo je pohodil. Ima zlom leve roke v komolcu. Slavko Kenda, 37 let, center iz Sela pri Škofji Loki, se je padel z zidarskega odra 1,5 m globoko in si poškodoval lobanjo.

Tudi v občini Cerklje so podobne težnje in bodo o tem v kratkem začeli razpravljati. Predvidevajo, da bi se ta občina pridružila kranjski. Tudi okrajni politični aktiv je že razpravljal o zadevi in računa, da bodo stvari že letos toliko dozorele, da bo o spremembi lahko sklepala Ljudska skupščina LRS.

TELESNA KULTURA

XIII. ŠAHOVSKA OLIMPIADA

TOKRAT SPODRSNILO MATANVIČU

Naš velemojster nesrečno izgubil s Trögerjem — V primeru, da Djurašević remizira, 2,5:1,5 proti Zahodni Nemčiji — Z Bolgarijo 1,5:0,5 (2)

München, 17. oktobra. Na šahovski olimpiadi v Münchenu so po večerajšem prostem dnevu, ki pa so ga naši igralci izkoristili za analizo prekinjenih partij z Zahodno Nemčijo, igrali danes prekinjene partije v kolu. Naše moštvo je imelo v tem kolu tri prekinjene partije, kajti v regularnem času je dobil partijo le Trifunović proti Schmidtju. Ob prekinitvi je bil Gilgorič v boljšem položaju proti Uščekjerju in ga je danes, v nadaljevanju tudi premagal. Toda sreča ni bila naključna, kajti Matanović je izgubil s Trögerjem, zelo nesrečno, saj je delal napako za napako, kar od njega sicer nismo navajali. Ob prekinitvi je imel namreč lepe možnosti za remi. Djurašević je prekinil v položaju, ki mu obeta zanesljiv remi. Tako lahko pričakujemo, da se bo dvoboj z Zahodno Nemčijo končal z našo minimalno zmago z 2,5:1,5.

Nizozemska 0,5:3,5, Finska : Kanada (IV. kolo) 1,5:2,5. Druga kolažna skupina: Portugalska : Italija 1,5:1,5 (1), Portoriko : Škotska 0,5:2,5 (1), Filipini : Južna Afrika 1,5:1,5 (1), Grčija : Libanon 3:1, Irska : Norveška 1,5:2,5, Tunis : Iran 1:3.

Derbi rokometišev

Jutri ob 10.30 se bo na ljubljanskem kotalkališču začel derbi slovenske rokometne lige med Odrdom in Branikom iz Maribora. Zmagovalec si bo brččas utri pot k nasčuvu prvaka.

Disciplinsko sodišče zelo zaposleno

Beograd, 17. oktobra. Disciplinsko sodišče Nogometne zveze Jugoslavije je kaznovalo na večerajšnji seji niz igralcev prve zvezne lige, ali pa je začelo proti njim disciplinski postopek. Kaznovani so: Teslić (CZ) 3 mesece, ker je udaril nasprotnika, Kaloperović (Partizan) 2 meseca iz lista razloga, Repar (Velež) — suspendiran zaradi grobosti, Vučić in Grčić suspendirana zaradi udeležbe v incidentu. V disciplinskem postopku so prav tako Iva Radovniković, trener Hajduka, zaradi udeležbe v neredu, nogometni klub Velež — vsi skupaj zaradi incidenta na tekmi s Hajdukom, Nadalje Radović in Galov (Hajduk) zaradi grobe igre, Cvetoč (Vardar), zaradi nesportnega vedenja. Vrtar Radničkova iz Kragujevca Bratiš Milosavljević je kaznovan s tremi meseci, ker je udaril nasprotnikovega igralca.

Naposled rekord v metanju krogle

Sarajevo, 17. oktobra. — Večeraj je v Sarajevu uspešno atletu Daku Radoseviću, ki je sicer že državni rekord v metanju diska, dosegel novi državni rekord tudi v metanju krogle. Le-ta je dosegel z rezultatom 16,28 m. Prejšnji rekord je imel Petar Sarčević s 15,34 m, ki ga je dosegel pred 4 leti, prav tako v Sarajevu. Pravičnost rekorda sta priznala sodnika Vlačić in Meteović Svetovni rekord ima Američan O'Brien z 19,05, evropskega pa Škoblja (CSR) z 18,05.

Viški nogometaši za Hartmanov memorial

Nogometaši nekdanjih klubov na Viču — »Reke« in »Jadrana« se bodo jutri spet pomerili na zelenem polju za memorial njihovega pokojnega tovariša, Janeza Hartmana, ki se ga na Viču in Rožni dolini spominjajo kot nesebičnega športnega delavca. To srečanje bo predtekma k tekmi med Krimom in Grafičarjem na igrišču Svobode na Viču. Začela se bo ob 9. uri.

Brzovjavke

● BEGRAD, 17. okt. (Tanjug). — Na vabilo poljskega Komiteja za telesno kulturo bo jutri odpotovala v Varšavo delegacija Zveze športov Jugoslavije. Delegat Miladin Sakić in Sima Pobulčić se bosta razgovarjala s poljskimi športnimi predstavniki o razširitvi stikov med obema državama. ● RIM, 17. okt. Težkoatletska zveza Italije poroča, da so za predčimprski turnir v rokoborbi, ki bo 23. in 26. v Udinah, zagotovile udeležbo reprezentance Avstrije, Nemčije in Italije. ● BEGRAD, 17. okt. V počastitev Kongresa za telesno kulturo bo 6. novembra v Beogradu srečanje med reprezentancama I in II zvezne lige.

NOGOMETNA PRVENSTVA

Nezaželen rekord

Minulo nedeljo največ prekrškov — Odred igra doma s »Sibenikom«

Minulo peto kolo zvezne nogometne lige je bilo zelo burno in ga lahko ocenimo kot kolo z največjim številom nerednosti. Ali so za nerednost krivi gledalci, vodstva klubov ali pa celo sodniki? Vsi namreč najdejo vstop opravil za svoja početja in s tem zavajajo pristojne organe. Toda — zavedati se je treba, da je treba nerednosti čimprej odpraviti, sicer bomo zabredli v težaven položaj. V I. in II. ligi je DS NZJ izreklo primerno kazni, pa tudi nižji organi so ostro ukrepali. Tako je tudi prav, sicer bo šesto kolo isto kot prejšnje.

V slovenski conski ligi je nekaj derbjev, in sicer: srečanje v Kranju, Mariboru ter v Ljubljani Krim — Grafičar. Srečala se bosta tudi dva zadnje plasirana ter razčistila vprašanje o tem, kdo je najslabši.

II. liga — vzhodna skupina: Novi Sad — Lovčen, Sutjeska — Radnički S, Beograd — Spartak (danes), Radnički N. — Rabotnički, Srem — Napredak, Radnički K. — Proleter Z.

Zahodna skupina: Trešnjevka — Split, Proleter O. — Lokomotiva, Zagreb — Borovo (danes), Odred — Sibenik in Sloboda — Elektroštraj.

In še SCL: Triglav — Branik, Sobotka — Jesenice, Maribor — Ljubljana, Slovan — Rudar (v nedeljo na igrišču Slovana ob 10. uri) in Grafičar — Krim (v nedeljo, na igrišču Svobode na Viču, ob 10. uri).

Za pregrehe v minulem kolu sta bila kaznovana Verbek (Slovan) z osemmesečno prepovedjo igranja in Borovjevič (Izola) z ukorom.

Zahodna skupina: Trešnjevka — Split, Proleter O. — Lokomotiva, Zagreb — Borovo (danes), Odred — Sibenik in Sloboda — Elektroštraj.

Protest Odrada proti registraciji tekem Odred — Sloboda ni bil še rešen, ker še ni ugotovljeno, ali je Sloboda vedela za dvojno registracijo Anovića. Tekma po potem ni registrirana z rezultatom 3:0 pt. v korist Odrada ali pa se ponovljena.

Začnimo kar z našim predstavnikom v II. ligi. Srečal se bo s stariim znancom, Sibenikom, s katerim ima v glavnem poravnane račune. Skoraj kot po pravilu je Sibenik doslej zmagoval na svojem igrišču, Odred pa na svojem. Torej, pričakovati je zmago Odrada, zlasti tudi zaradi tega, ker ima Sibenik težave z igralci in je začel uvajati mlajše in še neizkušene. Po dobri igri v Zagrebu proti Elektroštraju bomo morda slavili zmago Odrada proti Sibeniku. Igrala bosta na stadionu »Ljubljana« v Šiški od 14.45.

Protest Odrada proti registraciji tekem Odred — Sloboda ni bil še rešen, ker še ni ugotovljeno, ali je Sloboda vedela za dvojno registracijo Anovića. Tekma po potem ni registrirana z rezultatom 3:0 pt. v korist Odrada ali pa se ponovljena.

Nogometna srečanja v tujini

V tujini je bilo te dni več meddržavnih in drugih nogometnih srečanj. Mlada reprezentanca Anglije je premagala ustrežno reprezentanco CSR s 3:0, Nizozemska je doma premagala Dansko s 5:1, v Madridu je Španija pod reflektorji premagala Severno Irsko s 6:3, reprezentanca klubov Severne Irske je v Belfastu premagala Južno Afriko s 5:2, v II. kolu tekmovanja evropskih prvakov je švedski prvak Göteborg premagal luksemburški »Jeunesse« iz Escha s 5:2.

Nogometna srečanja v tujini

V tujini je bilo te dni več meddržavnih in drugih nogometnih srečanj. Mlada reprezentanca Anglije je premagala ustrežno reprezentanco CSR s 3:0, Nizozemska je doma premagala Dansko s 5:1, v Madridu je Španija pod reflektorji premagala Severno Irsko s 6:3, reprezentanca klubov Severne Irske je v Belfastu premagala Južno Afriko s 5:2, v II. kolu tekmovanja evropskih prvakov je švedski prvak Göteborg premagal luksemburški »Jeunesse« iz Escha s 5:2.

LIST ZA LISTOM — NAŠ PRIJATELJ

Miodrag Bulatović

TRIJE SINOV

Starka je imela tri sinove. In vse tri je izgubila hitreje kot prenekatera druga mati. Prvi in najstarejši, rdečelasca, ki je zapustil dom takoj, ko je umrl oče. Odšel je gor, na cesto, in na lepem začel berati. Skozi Črno goro je odšel proti Bosni in kot zver zabrisal sled za seboj. Kot majhna zver. Ta rdečelasca sedmih ali osmih let, ki se nikoli več ni vrnil v tesni dom na robu črnogorskega mesteca, bolj podobnega vasi kot delu mesteca.

Tista leta se je razpasla nekakšna grda bolezen, ki je pobirala zlasti otroke. Špansko bolezen so jo imenovali, kolero, celó kugo. Hudič naj ve, kakšna je bila ta nadloga. Toda za trdno je

prepričana, da se ne bo vrnil nikoli več. In še to: veliko je pričakovala od njega — ko konča kako šolo, ko se oženi, jo bo vzela sebi; in na stara leta ne bo morala tavati po cestah in berati. In kadar koli je jokala za njim, se je spomnila rdečelasca, ki je bil zelo nestrpljiv, predrzen in pretrano jezljiv deček, s katerim ni bilo mogoče dolgo ostati pod isto streho, pa se ji je včasih za hip zazdelo morda celo dobro, da ni pri nji. Kajti ta rdečelasca, ta neubogljivi in klapouhi vrag bi ji pokvaril edinega sina, ki ji je še ostal, najmlajšega, tistega temnopolega, tistega cmihavca, ki

ga je položil na hrbet. Spoprijela sta se. Hitro se je izvil izpod mladeniča, ga sunil s pestjo v brado in se zopet pognal na beg. Ko je fant vstajal, so drugi štirje vzdolž puškinih cevi gledali za njim. Toda kroglja ga ni hotela zadeti. Fant se je zagnal za njim in se mu ravno tik reke približal na deset korakov in zalučal proti njemu vojaški nož. Kakor ga je bil vrzel, tako se je nož pri pričazabodel v njegov hrbet. Kodrasti dolgin je stopil k njemu in izpulil velikanski nož iz skoraj nepremičnega telesa. Potem je dvakrat pritisnil na petelina pištole.

Približali so se ostali, mu čisto preluknjali vrat in s črno glavo v torbi odšli v štab, iskat nagrado in izmenjo. Črni je nekoč dobro poznal moškega, ki mu je bil zasadi nož v levo stran hrhta. V isti kolarski delavnici sta delala, nešteto krat sta se stepala zaradi sobarice v sosednjem hotelu in sovražila

Črna, je pred kakimi štiridesetimi leti pustil svoja čreva na botrinskem plotu. Iz bližnjega zaselka je prišel, da bi ukradel dveletno ovco ali junca: potoklil so ga s koli, motikami in vilami, in ponoči se je zgodilo, tema je bila kot v rogu, da še prsta nisi videl pred sabo, kaj šele da bi spoznal botra; za nogo so ga vleklili po pobočju, ga privlekli do stene in ga vrgli v potok.

To zgodbo so od začetka do konca poznali vsi. Ne samo ona, starka.

Ona tudi ta hip ve nekaj grozotnega.

Ve, da je njenega sina, njenega Črna, ubil tisti nosati s kodravimi lasmi, ki je poveljeval izvidnici tisto noč, točno tisti ranjenec, ki je tako strahotno ječal na postelji v kotu.

Spoznala ga je, preden so bili z nosilnico čez prag.

Starka stoji tik vrat, ni posebno zgrozena, pač pa nema.

In dozdeva se ji, da ji je vse pod ljubim bogom jasno.

Najbolj jo je vznemirjal tisti deček, tisti drobne z berglo, tisti poskakljivec, ki se je sleherni hip znašel na katerem koli kraju, v katerem koli hišnem kotu. In ravno njega je gledala vse čas, vse, dokler se ni odločila, da bo s kozarcem vode stopila k ranjenemu. (Prevedel Tone Potokar)

Miodrag Bulatović (roj. 1930) je s svojo prvo novelistično zbirko »Hudiči prihajajo« doživel izreden uspeh, zdaj mu zagrebška »Zora« tiska drugo zbirko novel »Volk in zvoni«. Pričujoči odlomek je iz zadnje novele v zbirki »Malo sonca«.

bila to beraška bolezen, ker je najprej in v največji meri začela moriti njih, kajti prenašali so jo po črnogorskih in bosenskih cestah. Takrat je pomrlo veliko beračev. Polni so bili jarki ob cestah, ki so na eni strani hitele proti morju in galejam, na drugi pa se dolgočasno vlekle proti vzhodu, od koder so v te kraje prihajale vsakršne nesreče, tudi hude bolezni.

Starka je bila prepričana, da je tudi njega nekje zadela nesreča, pa je svojo mehko in rdečkasto kožo pustil nekje sredi ceste, čeprav so ji nekakšni berači nekajkrat pripovedovali, da so nekje na koncu Bosne, tam nekje na robu belega sveta videli dolgočrkega rdečelasca, debeloglavega rdečelasca, ki enostavno gospodari na nekakšni žagi.

Vprašali so ga, kdo da je in kaj je in od kod je.

Molči, so dejali, molči in dela, čaka, da žaga postane njegova.

Toda starka se je sprijaznila z mislijo, da ga ni in da ga nikoli več ne bo. In ni hudo trpela zaradi tega. Kajti mogoče je živeti in mora se živeti brez vsakogar, ki ga ni.

Drugi, tisti svetlolasi, je izginil z gručo otrok, ki so se izgubili tisto deževno jesen pred tridesetimi leti.

Odnesla jih je voda s starim mostom vred, ki je povezoval mestece z Nikoljcem, kjer je stala cerkev, pred katero so beračili.

Pet jih je strmoglavilo v kalno vodo in en sam otrok, bila je deklica, in še nezakonska in šepava, je ostala živa, ker se je ujejala za tram.

Voda je odnesla tudi vse, kar so naberačili.

Zaradi svetlolasca ji je bilo bolj hudo, ker je bila do konca

iz kotla, in da ne mora trošiti svojih precejšnjih prihrankov.

Potem je opazil, da imajo moški, s katerimi se je napotil proti planinam, rdeče peterokrake zvezde na čepicah, pa je bil vesel, ker tudi sebi lahko pripne peterokrako.

In še nečesa je bil vesel: nikomur ni niti na misel prišlo, da bi ga vlekel za ušesa.

Toda nekakšni kmetje so kaj kmalu zavohali, da ima denar pod suknjicem, pa so ga sredi gazi in čisto prebujenega obrali do zadnjega beliča. In še zagrozili so mu, da ga bodo premlatili in ga živnega odrli, če se bo upiral ali če bo komur koli črnil o denarju, ki so mu ga vzeli.

Takrat se je prvič razočaral v ljudeh z zvezdami na čepicah. Morda je zaradi ropanja, mogoče pa tudi zaradi česa drugega pobegnil iz kmečke čete.

Kaj hitro se je znašel na nasprotni strani in na isto mesto na šajkači prišli svinčeno značko, v naglici viit skazek.

Na nasprotni strani je bil bolj zadovoljen, kajti na veliko so ropali in plenili.

Prodajal je s silo vzete volle in krave za majhen denar, ki si ga je tlačil v nedrja, pod suknjic, hkrati pa mu je hodilo po glavi, kako se bo vrnil v mestece, k materi, in tam odprl kolarsko delavnico.

Toda drugi kmetje so ga pretepli skoraj do mrtevga, mu vzeli denar in zlat prstan, ves plen, in zbežali v gozd.

Takrat se je do konca razočaral v enih in v drugih in se pridružil tolpi beguncev, na katero je slučajno naletel.

Svinčeno značko in peterokrako je zmečkal skupaj, ju zavil v cunjico in skrnil v zadnji hlačni žep: mogoče prideta še kdaj pravi!

Z novo družino je ropal, požigal hiše, posiljeval.

Kdo ve, kako bi se bil obogatil, da ga v drugem letu prostega četovanja ni ujela rdeča prednja straža. Za prsi ga je pograbil mladenič sovjega nosu, kodravih las in velike glave in ga s sunkom s pestjo položil na tla. Razorožil ga je kot žensko, mu vzela denar in nakit, ga sezul, zamenjal z njim srajco in spodnje hlače in vse, kar je bilo moč zamenjati, potem ga je pa zvezanega odpeljal v štab.

Toda zvezani Črni ni hotel mirovati. Ni mu šlo za zaslisanje, posebej še sedaj, ko so ga oropali.

Pobrisal jo je čez ledino, zagljal se je v gozd.

In pet jih je strmoglavilo za njim.

In ubežal bi jim bil, čisto bi jim bil ubežal, da ga ni dohitel tisti, ki ga je bil ujel, tisti kodravec z velikim nosom. Se enkrat

Jože Pahor: Ognjena puščica

Vpreksoščju pod robdovjem so zadehtele vijolice, v ogradi je zacvetel teloh, in ko se je dren v dolini ves ogrnil v rumeno cvetje, je prišel čas za hajduke. Sestali smo se pod košatimi bresti na križišču vaških klancev, ki so se izgubljali v borovce v hribu. Beseda se je sukala okrog janičarjev. Ti bi morali biti v stranskem, nepreglednem in neprijaznem klancu, in naše pogumne straže so že oprezovale za njimi. A poročil še nisimo imeli, kovali smo šele narče, vladala je popolna tišina.

V bojni umetnosti je seveda prva stvar presenečenje. Tako se je zgodilo, da je nekega nesrečnega dne pridvela na nas z veliko in krikom nepregledna janičarska vojska. Bilo jih je ko lista in trave. Nikdar bi si ne mislili, da je v tistem klancu toliko in takih sinov vojnega boga, od najmanjših do največjih. Da bo nesreča še hujša, prav tisto uro ni bilo pri nas našega vojvode. Moral je nesti teta zakrpane čevlje, njegov oče je bil namreč čevljar. Morda pa njegovih ukazov nihče niti nislal ne bi. Resnica je namreč, da smo bili vsi hajduki v enem samem trenutku za vrati in zidovi bližnjih borjačev in hiš, bliskovito, kakor je treba v vojni. Janičarji so še nekoliko razgrajali, ropali po svoji navadi in se naposedil unesli v svoj dolgi, temni klanc.

Poraz nas je pekel. Tuhtali smo, kako bi se masčevali, naslajali smo se ob misli na »ognjeno strelico«. Ni bil to nov izum, nikakor ne, nova je bila le uporaba v vojne namene in nova seveda tudi naša beseda. »Ognjena strelica« je bila prav navadna puščica, ki smo ji na konec z žico pritrdili oster žebelj. Važne razgovore o novem orožju smo seve imeli v največji tajnosti. Če bi se skrivnost razkrila, kdo ve, kako bi se spet vse zasukalo, ko je šlo za to, da operemo hajduško čast. Takrat sem se nenadoma srečal z janičarjem. Za glavo je bil višji od mene in z mrzkim janičarskim pogledom me je premeril. Imel je nenavadno velik lok, položil je nanj puščico, nameril in sprožil. Vse se je zgodilo tako naglo, da nisem utegnil razmišljati. Cutil sem pa, kako me je udarilo in zasklelo tik nad levim ocesom. Puščica se mi je povesila čez obraz in kri mi je zalila oko. Janičarska strelca je imela na koncu oster žebelj. Zaslišal sem krik. Kmečka žena je planila k meni, izvila puščico iz rane, mi obrisala oko in se z divjo ploho posvk pognala v janičarja. Izginil je, kakor bi se bil udrl v zemljo. Srečo sem imel, da se mi strelca z žebljem ni zapčila v oko. Obvezali so me. Moja mati pa je zvedela zadnja, kaj se je bilo zgodilo; šele zvečer se je namreč vrnila z dnine. Prestrašila se je, ko me je našla obvezanega, in solze so jo oblike, ko sem ji vse povedal. »Za vse življenje bi bil nesrečen!« je dejala ter me objela, ki se sam nisem niti prav zavedal, v kakšni nevarnosti sem bil. Nisem razumel njene bolečine, kakor nisem mogel razumeti ljudi, ki so mater obžalovali. Nisem vedel, kako je materi, ki je sama z otrokom.

In pet jih je strmoglavilo za njim.

In ubežal bi jim bil, čisto bi jim bil ubežal, da ga ni dohitel tisti, ki ga je bil ujel, tisti kodravec z velikim nosom. Se enkrat

moč sta se mu uprli proti istemu cilju kvišku, sneti očetovo truplo in ga spraviti domov.

Sprevidel je, da je ena sama možnost, kako priti tja gor: ne sme obtičati v razpoki, ampak se mora poslužiti nekaterih neznanih oprimkov na robu reže in plezati v ravnatežu kakor vrvo-hodec.

Gotovo je stvar zelo tvegana. Pa kaj mu mar! Poskusil bo!

Osvobodil se je tesnega objema razpoke, prevrgel telo navzven in tako pridobil za meter višine. Obtipal je gladko grbo ledu okoli klina in jo poskusil odluščiti z nohti. Ni se mu posrečilo. Moral je seči po kladivu.

Oprt en sam žebelj podplata in s telesom prižet ob steno je usmeril vse misli v to, kako se bo obdržal. Izpustil je oprimek in

stoletja. Strah ga ni bilo, le prav začudenosti si je rekel: »Torej bom umrl.« In misli so mu pohitele do matere, do očeta. Pozneje je razlagal: »Cutil sem, da sem izgubljen, pa sem mislil na tisoč reči, na svoje ljudi, na Chamonix. Pri-

je pletena enajstmilimetrska vrv vzdržala.

Drama se je odigrala tako hitro, da so obstali vodniki kakor vkopani z odprtimi usti in kakor brez zavesti. Boule je bil prvi, ki se je drznil zaklicati.

»Pierre, Pierre! Se ti je kaj zgodilo?« je zamolklo zavpil. Ker ni bilo odgovora, je zavpil ponovno in glasneje: »Pierre! Pierre!

Vsi so se prestrašeni sklonili nad praznino in videli, da je visel Pierre brez življenja na koncu vrvi kakor razbita lutka.

Jacques à Batioret je že razvil vrv in jo vrzel proti ranjencu. Ne da bi čakal na ukaz in se poprej zavaroval, je mali Michel Lourtier neustrašeno in urno zbingljaj po vrvi navzdol prav do Pierra.

Od zgoraj so ga vpraševali: »Se mu je kaj zgodilo, Michel?«

»Ne gane se. Kravci iz ušes in nosu.«

»Oh, nesreča! Takoj moram z njim v dolino,« je rekel Paul. »Navzven te bomo, potem ga boš pa spustil do vnožja plati.«

Vrgli so vrv Michelu, ki je z močjo, kot bi je polodraslemu fantu ne pripisali, opravil s Pierrcom. Boule je počasi spuščal varovalno vrv vzporedno z Michelovo vrv spuščanjem do vnožja plati.

Ko je pristal Michel na polici, je položil Pierra na sneg in poklical ostale.

Prvi napredek

Ledene opasti so obroblyale preveso skalnega žleba. Poledica je prekrivala oprimke in skala je bila obdana kakor z modrim steklom. Na prihodnjih dvajsetih metrih so se težave tako nakopičile, da bi tudi najpogumnejše oblila zona. In res, vsi, ki so gledali Pierra, ki je premišljal in sestavljal načrt, kako bo nadaljeval pot, so trepetali. Niso si mu več upali prigovarjati, kajti vedeli so, da bi ga nobena sila ne zadržala. Sicer pa — ali jim ni pravkar dokazal, da lahko premaga vse zapreke? Res pa je tudi, da je to, kar ga je zdaj čakalo, presežalo vse meje.

Po temeljitem premisleku je rekel Pierre Fernandu:

»Daj mi vrvično zanko, dva klina in kladivo. Pa še rokavice mi posodi, ker so moje čisto zmrznežne. Ti, Boule, me varuj z vrvo, ostali pa pustite, da storim svoje.«

»Odnehaj, Pierre, bojim se.«

»Ne razburjaj se. Paul, prebili se bomo. Dru nam bo plačal. Če se prav spominjam očetovega pripovedovanja, je onkraj reže najhujše prestano ali skoraj končano. Torej — če se prebijem, bo šlo vse po sreči. Zato se tudi bomo preotekli! Le čakaj, capin, boš že videl!« Zaklel je proti gori in planil v skalo.

Reža je bila silno ozka in se je prevešala nad strahotno globino.

Pierre je bil kmalu sredi nje. Slišati je bilo, kako so mu praskali žebli na podplatih; struženje in škrtanje se je mešalo z rožljanjem klinov in vponk na Pierrovem pasu.

Tako se je s strahotnim naporom dvignil za kakih petnajst metrov. Nato se je moral ustaviti, da bi proučil nadaljevanje. Sapa mu je pohajala. Blago obleke se je trlo po ledeni skorji, prijeti pa se je ni hotelo. Neopazno je Pierre polzel nazaj, srce mu je obupno bilo in zdelo se mu je, da mu bo razgnalo prsi.

»Ali že vidiš klin, Pierre?« je zavpil Fernandu.

»Dva metra pred menoj tiči, ves je pokrit. Moral ga bom s kladivom otrebiti ledu,« je sopihal Pierre.

Boule je nagonsko zavaroval vrv okoli nekega skalnega nosu.

Pierra ni izpustil iz oči. Stena, v kateri se je boril tovariš, ga je kakor urekla.

Pierre je divje nadaljeval. Z vsakim prijemom se je dvignil za nekaj centimetrov višje, toda ker so mu prsti zdrslili na poledenelih oprimkih, je pridobljeno zopet izgubil. Vsak nov napor ga je večljal več moči. Zagostil se je v polju in se prižet ob steno. Teško je hropel in med prekletimi, vedno hitrejšimi udarci srca, ki so ga mučili, si je ponavljal: »Navzgor moraš! Navzgor moraš! Če dosežeš klin, boš rešen!«

Niti slutiti ni, da je na istem mestu, toda v boljših pogojih, Georges a la Clarisse bojeval prav tako obupen boj. Vsa volja, vsa

počasi drsel z roko ob telesu navzdol. Prsti so tipali za vponko, na kateri je imel ob pasu obešeno kladivo. Nenadoma je začutil, da mu je noga začela od utrujenosti drgetati. Naglo je spet šnil z roko proti oprimku, toda v tem trenutku je že izgubil ravnovesje. Prsti so zgrabili granit, ne da bi se obdržali. Padel je vznak brez slehernega krika.

Z zadnjim miselnim utrinkom se je še pognal v prazno in prekrižal roki pred glavo. Z izboljšanimi očmi, toda popolnoma jasno je zagledal tovariša, ki so okameneli od groze, na ozki polici, in z zadnjim pogledom objel pošastno globino, v kateri se bo raztreščil. Zdelo se mu je, da traja padec

Padec v praznino

Pierra ni izpustil iz oči. Stena, v kateri se je boril tovariš, ga je kakor urekla.

Pierre je divje nadaljeval. Z vsakim prijemom se je dvignil za nekaj centimetrov višje, toda ker so mu prsti zdrslili na poledenelih oprimkih, je pridobljeno zopet izgubil. Vsak nov napor ga je večljal več moči. Zagostil se je v polju in se prižet ob steno. Teško je hropel in med prekletimi, vedno hitrejšimi udarci srca, ki so ga mučili, si je ponavljal: »Navzgor moraš! Navzgor moraš! Če dosežeš klin, boš rešen!«

Niti slutiti ni, da je na istem mestu, toda v boljših pogojih, Georges a la Clarisse bojeval prav tako obupen boj. Vsa volja, vsa

čakoval sem, da se bom spodaj na plati razletel. Čudno, bil sem bolj osupel kot pa prestrašen. Le kako more duh v nekaj tisočinkah sekunde sprejeti toliko vtisov?

Priletel je naravnost na noge, ki jih je iztegnil, kot bi bile železne. Kakor mačka, ki iztegne vse štiri od sebe, če jo vrže v zrak. Udaril je ob steno ravno na zasneženi plati. To je ublažilo sunek, telo se mu je zvilo in se od bilo v praznino.

Boule ni izgubil hladnokrvnosti. Z vsoto težo se je obesil na varovalno vrv in bal se je le, da bi ga trzilja ne vrzel s stojišča. Ko je sunilo, je bil Boule pripravljen in je sunek prestregel. Cutil je, da je spodaj padec zavrla. Na srečo

stoletja. Strah ga ni bilo, le prav začudenosti si je rekel: »Torej bom umrl.« In misli so mu pohitele do matere, do očeta. Pozneje je razlagal: »Cutil sem, da sem izgubljen, pa sem mislil na tisoč reči, na svoje ljudi, na Chamonix. Pri-

je pletena enajstmilimetrska vrv vzdržala.

Drama se je odigrala tako hitro, da so obstali vodniki kakor vkopani z odprtimi usti in kakor brez zavesti. Boule je bil prvi, ki se je drznil zaklicati.

»Pierre, Pierre! Se ti je kaj zgodilo?« je zamolklo zavpil. Ker ni bilo odgovora, je zavpil ponovno in glasneje: »Pierre! Pierre!

Vsi so se prestrašeni sklonili nad praznino in videli, da je visel Pierre brez življenja na koncu vrvi kakor razbita lutka.

Jacques à Batioret je že razvil vrv in jo vrzel proti ranjencu. Ne da bi čakal na ukaz in se poprej zavaroval, je mali Michel Lourtier neustrašeno in urno zbingljaj po vrvi navzdol prav do Pierra.

Od zgoraj so ga vpraševali: »Se mu je kaj zgodilo, Michel?«

»Ne gane se. Kravci iz ušes in nosu.«

»Oh, nesreča! Takoj moram z njim v dolino,« je rekel Paul. »Navzven te bomo, potem ga boš pa spustil do vnožja plati.«

Vrgli so vrv Michelu, ki je z močjo, kot bi je polodraslemu fantu ne pripisali, opravil s Pierrcom. Boule je počasi spuščal varovalno vrv vzporedno z Michelovo vrv spuščanjem do vnožja plati.

Ko je pristal Michel na polici, je položil Pierra na sneg in poklical ostale.

stoletja. Strah ga ni bilo, le prav začudenosti si je rekel: »Torej bom umrl.« In misli so mu pohitele do matere, do očeta. Pozneje je razlagal: »Cutil sem, da sem izgubljen, pa sem mislil na tisoč reči, na svoje ljudi, na Chamonix. Pri-

je pletena enajstmilimetrska vrv vzdržala.

Drama se je odigrala tako hitro, da so obstali vodniki kakor vkopani z odprtimi usti in kakor brez zavesti. Boule je bil prvi, ki se je drznil zaklicati.

»Pierre, Pierre! Se ti je kaj zgodilo?« je zamolklo zavpil. Ker ni bilo odgovora, je zavpil ponovno in glasneje: »Pierre! Pierre!

Vsi so se prestrašeni sklonili nad praznino in videli, da je visel Pierre brez življenja na koncu vrvi kakor razbita lutka.

Jacques à Batioret je že razvil vrv in jo vrzel proti ranjencu. Ne da bi čakal na ukaz in se poprej zavaroval, je mali Michel Lourtier neustrašeno in urno zbingljaj po vrvi navzdol prav do Pierra.

stoletja. Strah ga ni bilo, le prav začudenosti si je rekel: »Torej bom umrl.« In misli so mu pohitele do matere, do očeta. Pozneje je razlagal: »Cutil sem, da sem izgubljen, pa sem mislil na tisoč reči, na svoje ljudi, na Chamonix. Pri-

DNEVNE NOVICE

OBVESTILO

V zvezi z odloki Zveznega izvršnega sveta o evidenci in kontroli cen, sklepi sveta za obrt OLO Ljubljana in Sveta za obrt ObLO Ljubljana-Center

n a r o č a m o
vsem obrtnim gospodarskim organizacijam socialističnega in privatnega sektorja, da predložijo tukajšnjemu oddelku za gospodarstvo cenike s kratko strokovno obrazložitvijo posameznih postavk po cenah, ki so veljale na dan 30. septembra tega leta. Cenike v treh izvodih predložite do 20. oktobra tega leta.

Opozarjamo, da bo vsako samovoljno in neupravičeno dvigovanje cen preganjano po veljavnih predpisih.

Občinski ljudski odbor Ljubljana-Center

PUTNIK SLOVENIJA

obvestila

IZLET V PRAGO

PUTNIK SLOVENIJA prireja v novembru petdnevni izlet z modernimi turističnimi avtobusi v PRAGO. Istočasni ogled BRNA in BUDIMPEŠTE. Prijave sprejemajo vse poslovilnice **PUTNIKA SLOVENIJA** najkasneje do 4. novembra 1958. Program izleta zahtevajte v najbližji poslovilnici **PUTNIKA SLOVENIJA**. Ne zamudite izredne prilike in ogledite si PRAGO in ostala mesta, skozi katera bodo potovali izletniki.

Tehniški muzej Slovenije vabi na otvoritev nove gozdarske, lovške in ribiške razstave ter elektrotehniško in metalurško zbirko v gradu Bistra pri Vrhniki v nedeljo, dne 19. oktobra 1958 ob 10. uri. Informacije zaradi prevoza v upravi Tehniškega muzeja Slovenije Ljubljana, Parmova 41, telefon 31-588.

Slovensko geološko društvo vabi vse svoje člane na redni letni občni zbor, ki bo dne 30. oktobra ob 17 v matematični predavalnici na Univerzi v Ljubljani. — Odbor.

DANCING — priljubljena družabna plesna zabava je vsako soboto ob 20 v festivalni dvorani »SOCA« Igrajo »7 DIXIES«. Poje Marjana Borčeva. Rezervacija miz po telefonu 21-861.

DOPIŠNI TEČAJI

Kakor vsako leto prireja Ljudska univerza tudi letos dopisne tečaje, ki imajo namen pomagati delovnim ljudem razširiti njihovo obzornje in jim nuditi dopolnilno pooblastilo. S tem namenom prireja Ljudska univerza naslednje tečaje:

Dopisni tečaj iz osnov knjigovodstva (za začetnike);
Dopisni tečaj za višje stopnje knjigovodstva za proizvodno panogo (podjetja in obrati);
Dopisni tečaj višje stopnje knjigovodstva za trgovino in gostinstvo.

Dopisni tečaj iz knjigovodstva za zadržke, ki se deli na začetni tečaj, na prvi nadaljevalni tečaj in na drugi nadaljevalni tečaj. Vsa učna snov je prirejena izključno za združeno gospodarstvo;

Dopisni tečaj iz poslovne korespondence in komercialnega poslovanja.

Vsi tečaji se začnejo srednjem oktobra. Prijave za vse tečaje sprejema Uprava Ljudske univerze, Ljubljana, Cankarjeva 8/III. Vse podrobne informacije dobite prav tam. Rok za prijave je do konca meseca oktobra.

PREDAVANJA

Slovenska akademija znanosti in umetnosti in Pravna fakulteta v Ljubljani vabita na javno znanstveno predavanje, ki bo v soboto, dne 18. oktobra 1958 ob 11 v dvorani SAZU, Novi trg 31. Predaval bo profesor varšavske univerze dr. Julius Bardach. Tema: »O razvoju prava v novi Poljski«.

KONCERTI

Večer španskih plesov in pesmi v originalni izvedbi Pepite Perez in Manola Monteza bo v ponedeljek, 20. oktobra ob 20.15 v Filharmoniji. Sodeluje pianistka Zdenka Lukčeva. Vstopnice od 200 dinarjev navzdol v Filharmoniji.

Baritonist Vladimir Ružjak bo koncertiral na istoimenskem prvem solističnem koncertu v torek, 21. oktobra za modri abonma. Pri klavirju Darko Lukič. Spored obsega Marcellovo kantato, Wolfovo »Italijansko pesmarico« (izvleček) ter pesmi Musorgskega in Ružjaka.

Dirigent Gaston Poulet, eden največjih evropskih mojstrov, bo v sredo, 22. oktobra dirigiral simfonični koncert 80-članskega orkestra francoskih železnice iz Pariza. Spored obsega med drugim Lalojevo »Spansko simfonijo« (solist Catherine Courtois) in Dvorakovo simfonijo »Iz novega sveta«. Vstopnice od 200 dinarjev navzdol v Filharmoniji.

GLEDALISCA

DRAMA
Sobota, 18. okt. ob 19.30: Cankar: »Za narodov blagor«. Izven in za podelžje. Matildo igra Mihaela Novakova. (Vstopnice so že v prodaji).

Nedelja, 19. okt. ob 18: Axelrod: »Sedem let skomin«. Izven in za podelžje. (Cene so znižane. Vstopnice so že v prodaji).

Ob 19.30: Tolstoj: »Ana Karenina«. Izven in za podelžje. (Vstopnice so že v prodaji).

Za izven in za podelžje se uprizarj danes zvečer v Drami SNG Cankarjeva komedija »Za narodov blagor«. Začetek ob 19.30. Vstopnice so že v prodaji pri dnevi blagajni v Operi, zvečer pol ure pred pričetkom predstave pri gledališki blagajni, Telef. 32-020.

Občinstvo posebej opozarjamo na prvo letošnje nedeljsko popoldansko izvenabonmajske predstave: na 12-reditno uspešno komedijo »Sedem let skomin« v Stanetom Severjem v naslovni vlogi. Cene za to predstavo so znižane. Istega dne, v nedeljo, 19. oktobra zvečer je zven abonmaja na sporedu Tolstojeva »Ana Karenina« s Savo Severjevo v naslovni vlogi. — Vstopnice za sobotno in nedeljski predstavi so že na razpolago pri dnevi blagajni v Operi.

OPERA

Sobota, 18. okt. ob 19.30: Puccini: »Madame Butterfly«. Izven in za podelžje.

Nedelja, 19. oktobra ob 19.30: Verdi: »Traviata«. Izven in za podelžje.

Puccinijeva »Madame Butterfly« bo prvič v letošnji sezoni uprizarjena jutri, v soboto ob 19.30 v Vando Gerolavčevu v naslovni vlogi, za Božo Glavakovo kot Suzuki, Dragom Čudnom v vlogi Pinkertona in Samom Smerokljem v vlogi Konzula Charlesa. Predstava je izven abonmaja. Prav tako bo prvič v letošnji sezoni uprizarjena v nedeljo, 19. t. m. Verdijeva »Traviata« z Nado Vidmarjevo, Gašperjem Dermotom in Francetom Langusom. Za sobotno in nedeljsko predstavo so vstopnice še na razpolago.

EKSPERIMENTALNO GLEDALISCE

Ljubljana — Križanke
Ponedeljek, 20. oktobra ob 20: William Faulkner: »Requiem za vlačugo«.

Vstopnice se dobe od 10 do 12 pri blagajni v Križankah. Rezervacije po telefonu 22-011.

MESTNO GLEDALISCE LJUBLJANA

Gledališka pasaža
Sobota, 18. oktobra ob 20: Manzari: »Naši ljubi otroci«. Abonma kolektiv D (Sobota). Vstopnice so tudi v prodaji. Mladini ni primerno.

Nedelja, 19. oktobra ob 20: C. Audry: »Soledad«. Izven.

Torek, 21. oktobra ob 20: Juš Kozak: »Balada o ulici«. Abonma TSS I.

Sreda, 22. oktobra ob 20: Audry: »Soledad«. Abonma Mladinski III.

SENTJAKOBSKO GLEDALISCE

Ljubljana, Mestni dom
Sobota, 18. okt. ob 20: I. Borštnik: »Stari Ilja«. Ljudska igra. Premiera v počastitev 100-letnice rojstva velikega slovenskega igralca Ignacija Borštnika. Otvoritev sezone 1958/59. Red A. (Vstopnice so tudi v prodaji).

Nedelja, 19. okt. ob 19.30: D. Dobričanin: »Človek z Marsa«, komedija. Gostovanje v Podtaborju, popoldanska predstava.

Ob 20.15: I. Borštnik: »Stari Ilja«, ljudska igra. Večerna predstava. — Izven.

Sreda, 22. oktobra ob 19.30: D. Dobričanin: »Človek z Marsa«, komedija. Gostovanje v domu »Partizana« v Ribnici. Predprodaja vstopnic v trafikah na trgu.

Drevi ob 20. bo v Sentjakobskem gledališču otvoritev letošnje sezone. Uprizarili bodo Borštnikovo ljudsko igro: »Stari Ilja«, s katero bodo počastili 100-letnico rojstva velikega slovenskega igralca Ignacija Borštnika. Delo je zreziral kot gost Hinko Košak. Nastopili bodo: Gorjupova, Miholičeva, Ovsceva, Pavšičeva, Cuk, Karus, Keber, Penko, Razbošek, Stefančič in Zakrajšek. Predprodaja vstopnic pri blagajni v Mestnem domu, rezervirane telefon 32-860.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALISCE

MARIONETE
Levstikov (Sentjakobski) trg št. 2
Sobota, 18. okt. ob 17: J. Pengov-N. Simončič: »Zlata ribica«. Zaključna predstava za otroke članov sind. podruž. trgovskega podjetja »Križanke«.

Nedelja, 19. okt. ob 11: C. Chybulik-P. Dežman: »Igračke na cestah«. Ob 15: Fr. Milčinski: »Zvezdica Zaspanska«.

ROČNE LUTKE

Resljeva cesta 36
Nedelja, 19. okt. ob 17: N. Simončič-P. Pengov: »Medveda lovimo«. Prodaja vstopnic za nedeljske predstave od petka dalje na upravi, Resljeva cesta 36, od 10. do 12. ure in pol ure pred začetkom predstave pri gledališki blagajni, Telef. 32-020.

JUGOSLOVANSKI

ZAGREB

knjigarna »MLADOST«, Praška 6

LPY-35, 33 obr., Branko Čopić

»Žgodba o večnem stražarju« pravljica za otroke

Čuva usnje — daje sjaj

ILIRIJA

KREMA ZA CEVLJE

Kot stalnega uslužbenca sprejemno

prodajalca časopisov

Plača po tarifnem pravilniku.

UPRAVA »LJUDSKE PRAVICE«

Dekanat Ekonomske fakultete v Ljubljani

razpisuje mesto

KNJIŽNIČARJA

na delovnem mestu bibliografa v seminarju za politično ekonomijo

Pogoji: srednja strokovna izobrazba, praksa v gospodarstvu, znanje strojepisja in vsaj treh tujih jezikov. — Prošnje sprejema tajništvo Ekonomske fakultete v Ljubljani, Gregorčičeva 27/III do 31. oktobra 1958.

4057

Prodamo

traktor »STEYER«

30 KM, s prikolico »TAM«

traktor »STEYER«

15 KM, oba v uporabnem stanju. — Informacije pri Kmetijski zadrugi Lesično-Drensko rebro, p. Lesično.

4036

Upravni odbor podjetja

»MILOJE ZAKIČ«

v Kruševcu

razpisuje natečaj

za sprejem in službo:

več strojnih inženirjev

več inženirjev-tehnologov ali inženirjev kemije

V poštev pridejo osebe s prakso in brez nje. — Plača po sporazumu. — Komfortna stanovanja v stanovanjskem naselju podjetja zagotovljena. — Prošnje z opisom dosedanje službe z življenjepisnimi podatki dostavite sekretariatu podjetja v roku 10 dni od dneva objave natečaja.

4415

RTV Ljubljana

18. oktobra 1958

Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 23.00, 24.00

5.00-8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) — 6.30-6.40 Reklame in obvestila — 6.40-6.45 Naš jedilnik — 8.05 »Mladina poje« — Obisk v Domžalah — 8.30 Carl Ditters von Dittersdorf: Koncert v G-duru za violino in godalni orkester — 9.00 Radijska šola za nižjo stopnjo (ponovitev) — Majda Klemenčič: Novice iz jescenskega godza — 9.30 Prelistajo naš zabavni album — 10.10 Znanje arije pojeta sopranistka Onella Fineschi ter teozist Franco Coralli — 11.00 Zvočki iz Vojvodine — 12.30 Na obisku pri čeških zabavnih ansamblih — 11.45 Pionirski tednik — 12.00 Dag Wiren: Serejada za godala — 12.15 Kmečka univerza — Jože Ingolič: Izvajanje kmetijskega dela družbenega narča in naloga radijske kmečke univerze — 12.25 Pariški napevi z orkestrom Rogardo Santos — 12.40 Domači napevi izpod zelenega Pohorja — 13.15 Zabavna glasba, vmes obvestila — 13.30 Narodne na tekočem traku — 13.50 Vasilje Mokranjac: Sonata v g-molu za violino in klavir — 14.15 Marko Rožman: Emil Zatopek, češka lokomotiva — 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame in obvestila — 15.40 S knjižnega trga — 16.00 Slovenska pesem od romantike do danes — II. Risto Savin — 16.30 »Na krilih petja« — 17.10 Kaj bo prihodnji teden na sporedu — 17.25 Za prijetno sobotno popoldne — 18.00 Jezikovni pogovori — 18.15 Julca Massenert: Koncert za klavir in orkester v Es-duru — 14.45 Okno v svet — Vatikanski brez glave — 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame in obvestila — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 »Spoznavajmo svet in domovino« (Javna mlad. oddaja) — 21.00 Napevi iz filmov — pianist George Feyer z ritmično skupino — 21.15 Zabavni vab bo plesni orkester RIAS — Berlin p. v. Wernerja Müllerja — 22.15 Oddaja za naše izseljence — 23.10-21 Zaplešite z nami — 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

LOKALNI PROGRAM

14.00 Zborske skladbe Johanna Brahmisa — 14.25 Bogu Leskovic: Domovina, simfonija v enem stavku — 14.45-15.00 Ljubljanska kronika in obvestila.

TELEVIZIJA

19.30 TV obzorje — poročila, komentarji in razgovori o aktualnih dogodkih in problemih tedna doma in po svetu — 20.00 »Spoznavajmo svet in domovino« — prenos javne mladinske oddaje — 21.00 Film: Medvedek — pravljica pripoved o medvedku in metuljku — 21.20 Obisk v narodni galeriji — Izbrani zakladi slovenske umetnosti od njenih začetkov v srednjem veku do konca 1930. Prikaz iz Narodne galerije v Ljubljani, največjega in najpomembnejšega muzeja likovne umetnosti na Slovenskem. — 21.40 Od tam, kjer pripravljajo filmske sporede — razgovor z vodilnimi tovariši podjetja »Vesna« film o programu filmov za letošnje sezono (filmski vložki). — 22.10 Zadnje vesti in zaključek oddaje ob 22.15.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »KOMUNA«

Francosko-nemški film

»Salemse čarovnice«

(Po drami Arthurja Millerja »Lov na čarovnice«.)
Režija Raymond Rouleau. Igrajo: Yves Montand, Simone Signoret in Myriam Demongeot, Tednik F. N. 42. Zadnji izredne dolžine filma predstave ob 15, 18 in 21. Prodaja vstopnic od 9-10 in od 14 dalje

KINO »UNION«

II. del ameriško-italijanskega vstava filma »Vojna in mir«. Režija: King Vidor. Igrajo: Audrey Hepburn, Henry Fond, Mel Ferrer, Vittorio Gassman in dr. — Tednik F. N. 42. Predstave ob 16, 18 in 20. Ob 19 matineja istega filma. Ob 22 predpremiere ameriškega barvnega cinemascopskega filma »Frekinjena melodija«, Igrata Glenn Ford in Eleanor Parker.

KINO »SLOGA«

sov-nemški barv. film »Dalmatinska svatba«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.

KINO »VIC«

amer. barvni cinem. film »Velika bikoborba«. Film je dobil Oscarja za najboljši scenarij 1956. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.

KINO »SOCA«

Jugoslovanska kinoteka predvaja v okviru festivala Marcelia Carnea francoski film »Dani se« (1953). Igrajo: Jean Gabin, Jacqueline Laurent, Arletty in Jules Berry. — Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Danes zadnjikrat!

KINO SISKA«

I. del ameriško-italijanskega barvnega vstava filma »Vojna in mir«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Danes zadnjikrat!

MLADINSKI KINO LM«

sovjetski film »Sampion sveta«. Predstavi ob 15 in 18.

KINO »LITOSTROJ«

ameriški barvni vstava filma: »Neveščnosti s Harrijem«. Tednik št. 41. — Predstava ob 20.

KINO »TRIGLAV«

Ameriški film

»Tujec je poklical«

Tednik. V glavni vlogi: Gary Merrill, Bette Davis. Predstave: Ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. — Danes zadnjikrat!

Upravni odbor

»JADRANKA«, tovarna kemičnih in pralnih sredstev — Piran

razpisuje mesti za:

šefa računsko-gospodarskega sektorja
Pogoji: ekonomska fakulteta s 5-letno prakso ali ekonomska srednja šola z 10-letno prakso na vodilnem položaju. Plača po tarifnem pravilniku ali po dogovoru.

sekretarja tovarne
Pogoji: pravna ali ekonomska fakulteta s 3-letno prakso na vodilnem položaju ali ekonomska srednja šola s 6-letno prakso na vodilnem položaju. Plača po tarifnem pravilniku ali po dogovoru.

Nastop službe 1. novembra ali po dogovoru. Ponudbe pošljite najkasneje do 27. oktobra 1958 na sekretariat tovarne. 4083

OGLASUJE V »LJUDSKI PRAVICI«

Jugoslovanska banka za zunanjo trgovino

razpisuje NATEČAJ

ZA ŠTIPENDIRANJE VEČJEGA ŠTEVILA ŠTUDENTOV EKONOMSKIH IN PRAVNIH FAKULTET

za glavne filijale v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani ter filijale v Sarajevu, Novem Sadu, Splitu, Skoplju, Mariboru, Reki in Titogradu.

— Prednost pri podelitvi štipendij imajo študenti prvega in drugega letnika, ki bodo po dokončanem študiju delali v filijali Jugoslovanske banke za zunanjo trgovino, ki jih štipendira.

— Višina štipendije bo določena po predpisih Zakona o štipendijah.

— Natečaja se lahko udeležijo tudi zaposlene osebe.

— Zanimirani naj predložijo: prošnjo, kratek življenjepis, potrdilo o opravljenih izpitih na fakulteti, potrdilo o zaposlitvi (če je oseba zaposlena), potrdilo o premoženjskem stanju in zdravniško spričevalo.

Prijave in ostale dokumente je treba poslati Jugoslovanski banki za zunanjo trgovino prek filijale, pri kateri konkurira za štipendijo, in sicer na naslove:

Glavna filijala Jugobanke, Beograd, Maršala Tita 11 — Glavna filijala Jugobanke, Zagreb, Jurišićeva 22 — Glavna filijala Jugobanke, Ljubljana, Čopova 50 — Filijala Jugobanke, Sarajevo, S. Albahari 3 — Filijala Jugobanke, Skopje, Trg Maršala Tita 6 — Filijala Jugobanke, Novi Sad, Železnička 3 — Filijala Jugobanke, Rijeka, Trščanska obala 8 — Filijala Jugobanke, Split, Titova obala 10 — Filijala Jugobanke, Titograd, Nemanjina obala 3 — Filijala Jugobanke, Maribor, Trg Revolucije 6.

Rok za sprejemanje prijav je najkasneje do 25. novembra 1958. 3427

Tovarna strojev »Ivo Lola-Ribar«

Železnik pri Beogradu

potrebuje:

- 5 strojnih inženirjev in
- 10 strojnih tehnikov za delo v projektantskem zavodu v Beogradu
- 2 obratna inženirja za delo v obratu
- glavnega inštruktorja za varjenje
- 2 glavna topilca za delo pri elektro-peči
- topilca za kupolne peči
- topilca za elektro in naftno peč za kovine
- poslovodjo tehnične kontrole v livarni
- glavnega planerja proizvodnje
- 2 elektrotehnika
- 5 obratnih inženirjev
- šefa finančnega knjigovodstva
- višjega finančnega revizorja
- referenta za strokovni dvig kadrov

Prošnje z opisom dosedanje službe in življenjepisnimi podatki pošljite personalnemu oddelku tovarne strojev »IVO LOLA-RIBAR« v roku 15 dni od dneva objave tega oglasa.

3430

vesti iz Maribora

DROBNI OGLASI

DEZURNA LEKARNA
Sobota, 18. oktobra 1958: lekarna »Platinika«, Glavni trg 20.
Nedelja, 19. oktobra 1958: lekarna »Partizanu«, Partizanska c. 1.

»UDARNIK«: francoski film »Vaš zvesti Blake«.

PREKLICUJEM besede, izrečene proti Valentinu Ocepku iz Suhlega potoka, ker so neresnične in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. — Antonija Prašnikar, Podlipovica.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Sobota, 18. oktobra ob 19.30: Fischer: »Prosti dan«. Premiera. Izven in za premierski abonma.
Nedelja, 19. oktobra ob 15.30: Offenbach: »Hoffmanove pripovedke«. — Gostovanje na Ravnah.
Ob 19.30: Fischer: »Prosti dan«. Red LMS — Zeleni.
Gostovanje Odra 57. V ponedeljek, 20. okt. bo gostoval v Mariboru »Oder 57« iz Ljubljane. Na sporedu bo Eugena Ionesca: »Učna ura« in »Pješasta pevka«.

PRODAM MALO POSESTVO z gospodarskim poslojem v Bohovi pri železniški postaji Hoče. Stauber, Bohova št. 31, pošta Hoče pri Mariboru.

KUPIM PRAZILEC ZA KAVO, dobro ohranjen. Kapaciteta do 25 kg na plin. Ponudbe na oglasni oddelek pod »Takoj«.

IZGUBILA SEM DENARNICO svetlorjave barve z osebno izkaznico na ime Jelca Rajh, reg. št. 54433 in majhnim zneskom. Najditelja prosim, naj izkaznico vrne na upravo »Ljudske pravice«, Trubarjeva 24, denar pa lahko obdrži.

PRODAM FIAT 1100, mod. 39, motor generalno popravljen. Ugodna cena. Ponudbe na oglasni oddelek LP pod »Zanesljiv«.

PREKLICUJEM neresnične govornice o upravniku Doma onemoglih Impolca in oskrbovanik Alojziji Stancer. Anton Starc iz Impolc pri Sevnici.

PRODAM NSU-PRIMO z vsemi pripadajočimi deli (ščitnik, guma, ogledalo, odbijači itd.). Naslov v ogl. oddelku.

KOMISIJA za delovne odnose podjetja »INDOS« razpisuje delovni mesti za NORMIRCA in STROJEPISKO. Nastop službe takoj. Plača po tarifnem pravilniku ali dogovoru. — »INDOS«, Ljubljana-Moste.

DNE 17. OKTOBRA 1958 JE NA OTROŠKI KLINIKI SKLENIL SVOJO ŽIVLJENJSKO POT

prof. dr. BOGDAN DERČ

VELIKI SLOVENSKI ZDRAVNIK

DOMOVINI ZNAN PO NESEBIČNOSTI, POSEBNI LJUBEZNI DO OTROK IN STROKE, KI JI JE POKLONIL VSE SVOJE ŽIVLJENJE

V LJUBLJANI, DNE 17. OKTOBRA 1958

SVET ZA ZDRAVSTVO LRS

CELJSKE VESTI

SLOV. LJUDSKO GLEDALIŠČE
Sobota, 18. okt. ob 20 D. Roksančič: »Babilonski stolp«. Gostovanje v Zabukovci.
Nedelja, 19. okt. ob 19 D. Roksančič: »Babilonski stolp«. Nedeljski dopolnanski abonma.
Ob 18.30: D. Roksančič: »Babilonski stolp«. Izven.

VESTI IZ KRANJA

KINO
»STORZIC«: ob 15 premiera angleškega filma »Pigmalion«. Ob 17 in 19.30 ameriški barvni cinemascopski film s stereofonskim zvokom »Zvezda je rojena«. Ob 22 premiera francoskega filma »Ko bi vsi fantje sveta«. — »TRIGLAV«: ob 19.30 ameriški barvni film »Steza slonov«. — »SVOBODA«: ob 18 in 20 angleški film »Pigmalion«. — »NAKLO«: ob 19 ameriški vistavision film »Mož z revolverjem«.

2 BLEDA

KINO
Ameriški barvni film »Klič M zaradi umora«. Predstavi ob 17 in 20.

Vesti iz Ilesenic in okolice

Zdravniška dežurna služba na Jesenicah od 18. do 21. oktobra 1958: dr. Avgust Tancar.

KINO
»RADIO«: italijanski film »Vrnitev v življenje«. francoski cinemascopski film »Grenka zmaga«. Predstavi ob 18 in 20.
»PLAVZ«: angleški barvni film »Semenj želja«. Predstavi ob 18 in 20.
»ZIROVNICA«: francoski film »Primer dr. Laurenta«. Predstava ob 20.
»DOVJE«: rusko-bolgarski film »Herolji iz Sipke«. Predstava ob 20.

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so našega dobrega očeta

FRANCA BIZJANA

spremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje in se od njega poslovili. Posebno se zahvaljujemo dr. Butallu za njegovo prizadevanje in vsem ostalim pogrebcem.

Tacen, 16. oktobra 1958.

Družine Bizjanove

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so našega dragega moža in očeta

ANTONA MOČNIKA

spremili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo pa smo dolžni tov. predsedniku občinskega ljudskega odbora, predsedniku železniške godbe Zidani most in predsedniku Društva upokojencev za njune tople besede, dalje godbi DPD »Svoboda« Radeče in železniški godbi Zidani most za žalostinke, kakor tudi vsem številnim darovalcem cvetja in vencev.

Zalujoči Močnikovi.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da je po dolgi in hudi bolezni dotrpela naša ljuba sestra, svakinja in teta

JOŽICA LOESKE, roj. FINK

poštna uslužbenka v pokoju

Na zadnjo pot bomo nepozabno pokojnico spremili iz Nikolajeve mrliške veže na Zalah v soboto, dne 18. oktobra 1958 ob 16. uri.

Zalujoči: sestra Katarina; brat Nace; družine Javornik, Koščak, Fink, Rebov, Loeske in Goričan. Ljubljana, dne 17. oktobra 1958.

Naznanjamo žalostno vest, da je zaključil svojo težko življenjsko pot naš dragi bratranec in stric

dr. BOGDAN DERČ

redni univerzitetni profesor v pokoju

Pogreb bo v nedeljo, dne 19. oktobra 1958 ob 15.30 iz Nikolajeve mrliške veže na Zalah Ljubljana, dne 17. oktobra 1958.

Dr. Bogdan Žužek v imenu vsega sorodstva.

Osrednji upravni odbor in uprava kliničnih bolnic v Ljubljani sporočata žalostno vest, da je umrl nestor slovenskih pediatrov in dolgoletni predstojnik otroške klinike

profesor dr. BOGDAN DERČ

Velikega pokojnika in strokovnjaka bomo ohranili v častnem spominu!

OSREDNJI UPRAVNI ODBOR IN UPRAVA KLINIČNIH BOLNIC LJUBLJANA

SLOVENSKO ZDRAVNIŠKO DRUŠTVO IN PEDIATRIČNA SEKCIJA SZD

javljata žalostno vest, da je umrl

prof. dr. BOGDAN DERČ

Slovenski zdravniki bomo ohranili nestorja slovenske pediatrije v častnem in trajnem spominu

SLOVENSKO ZDRAVNIŠKO DRUŠTVO

REKTOR UNIVERZE V LJUBLJANI IN DEKAN FAKULTETE ZA SPLOŠNO MEDICINO IN STOMATOLOGIJO

NAZNAJATA ŽALOSTNO VEST, DA JE DNE 17. OKTOBRA 1958 UMRL UNIVERZITETNI PROFESOR V POKOJU

dr. BOGDAN DERČ

UTEMELJITELJ SLOVENSKE PEDIATRIJE, DOLGOLETNI PREDSTOJNIK OTROŠKE KLINIKE IN AKADEMSKI UČITELJ

NEUTRUDNEGA IN ZASLUŽNEGA AKADEMSKEGA UČITELJA BOMO OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU!

REKTOR: prof. dr. DOLFE VOGELNIK DEKAN: prof. dr. MILKO BEDJANIČ

MENU BODOČNOSTI iz zraka in vode?

V znanstvenih krogih je zbudila veliko pozornost novica o najnovejših rezultatih raziskovanj Nobelovega nagrajenca Otta Warburga. Gre za njegova najnovejša odkritja v zvezi z rakom.

Profesor Warburg je namreč po večletnih raziskovanjih presodil, da bi utegnili biti ta zahrbtna bolezen posledica pomankljivega dihanja celic v organizmu. Zato so Warburgove razprave vplivale po letu 1950 tudi na uvedbo prehrane z jogurtom in lanenim oljem v mnogih zahodnoevropskih bolnišnicah.

Prof. Warburg pa se je ukvarjal tudi s problemi, ki so v zvezi s »fotosintezo«. Fotosinteza je pojav, da rastline pod vplivom svetlobe vsrkavajo ogljik iz zraka.

Warburgovo odkritje temeljnih načel tega pojava je pomnilo prevrat v znanosti, zakaj v

bistvu vse življenje na zemlji sloni na fotosintezi, saj je življenje živali in človeka posredno ali neposredno odvisno od rastlinske hrane.

Najsilovitejši tajfun v minulih 24 letih je pred dnevi opustošil vrsto japonskih pokrajin. Škoda je velikanska, prizadete so tudi nekatere tokijske mestne četrti. Slika kaže člana reševalne skupine in vodni vrtnec, ki je nastal nad luknjo v otočni kanal blizu cesarskih vrtov sredi glavnega mesta

Samo rastline poznajo skrivnost izkoriščanja velikanskih količin ogljika iz atmosfere. V atmosferi je v obliki ogljikovega oksida 600 milijard ton ogljika. Se več ga je v morski in rečni vodi — okrog 50.000 milijard ton.

V primerjavi s tem so nahajališča premoga in petroleja sila borna, pa tudi ta so posledica fotosinteze v davnih časih. Predvidoma čez dve sto let bodo zaloge petroleja in premoga izčrpane in zato je zelo važno, da znanstveniki dotlej najdejo pot, kako bi izkoristili velikanske zaloge ogljika v zraku in v vodi.

In tako bi človeštvu, celo če bi se povečalo za nekaj milijard ljudi, ne bilo treba več skrbeti, kako bo s hrano in energijo. Morda se bo človeku posrečilo prodreti v skrivnost rastlinskega sveta in doseči umetno fotosintezo. Vsekakor pa je na tem področju Warburg pionir.

Časi se spreminjajo

Nedavno je izšla najnovejša izdaja britanske enciklopedije, ki sodi med največje in najplodnejše enciklopedije na svetu. Ze prva črka enciklopedije nosi pečat velikanskih sprememb, do katerih je prišlo na svetu v zadnjih 200 letih. Geslo »Atom«, ki mu je bilo v prvi izdaji enciklopedije leta 1758 posvečenih samo

sedem besed, zavzema zdaj trinajst strani. Nasprotno pa so geslo »Ljubezen« skrajšali za celih šest strani in tako je zdaj opisana na manj kot eni strani.

ZDA: največ zobarjev

Podatki mednarodne zdravstvene organizacije kažejo, da je največ zobnih zdravnikov v ZDA — 90.000, na drugem mestu je Zahodna Nemčija z okrog 34.000, na tretjem pa Japonska s kakimi 32.000 zobnimi zdravniki.

Živalski vrt za slepe

Razne dežele iščejo nove načine, da bi pomagale slepim. Tako bodo prihodnje pomlad na Dunaju odprli poseben živalski vrt za slepe otroke. V njem bodo otroci lahko gladili in odpavali mlade medvede, leve, pave in druge živali, o katerih so slišali v šolah za slepo mladino, ki pa jih nikoli niso videli.

Moderni čevlji vzrok bolezni?

Skupina zdravnikov je ugotovila, da so najnovejši italijanski čevlji, ki so jih spravili v promet modni kreatorji, vzrok bolečin v mišicah in sklepih, kakor tudi motenj v prebavi in glavobola. Vzrokov teh motenj doslej niso mogli najti. Sicer je težko verjetno, da vse te bolezni izvirajo iz morda tmesnih italijanskih čevljev, toda med zdravniki, ki to trdijo, so tudi znana imena.

Na znanih angleških konjskih dirkah v Newmarketu je zmagala komaj 15-letna Marshella Stephenson, ki je na tej dirki prvokrat nastopila

WALT DISNEY PODOBE IZ NARAVE

ŽALOSTNA ZGODBA

PRVA PTICA Z IMENOM PINGVIN JE ZIVELA BLIZU POLARNEGA KROGA. NJENO DRUGO IME JE POTAPLJAVEC. TI PTICI SO IZUMARLI.

ARKTIČNI PINGVINI SO ŽIVELI NA GEIRFUGLASKERJU, ENEM IZ MED SEVERNIH OTOKOV. LETA 1830 JE OTOK IZGNIL V MORJU, Z NJIM VRED PA TUDI ZADNJI SEVERNI PINGVINI.

Illustrated by King & Features Syndicate

Spanje - lek proti betežnosti

V članku, objavljenem v sovjetski reviji »Znanost in življenje«, trdi prof. Breno, da so pri poskusih z zdravljenjem starostne onemoglosti s spanjem dosegli

prepričljive uspehe. Sovjetski profesor pravi dalje, da so se dobro obnesli poskusi z umetno povzročenim spanjem, ki so jih izvedli na številnih psih. Pri tem posebej omenja nekaj nad petnajst let starega psa, »betežnega tako, da še hoditi ni mogel več«, ki so ga »zdravili« s to metodo. Po trimesečnem zdravljenju se je njegovo stanje občutno izboljšalo. Po enoletnem umetnem spanju pa je imela žival vse fiste sposobnosti, ki jih je imela tudi v mladosti, in pes je živel še pet let. Ko mu je bilo 21 let, je bil pes še popolnoma pri moči, tedaj pa ga je po naključju ubil neki šimpanz.

Govoreče knjige

V washingtonski kongresni knjižnici posnamejo veliko knjig na gramofonske plošče. Snemanje debelih knjig na gramofonske plošče je možno zato, ker imajo plošče samo osem obratov v minuti. Takšne »govoreče knjige« so namenjene slepim obiskovalcem knjižnice.

John Foster Dulles potomec Karla Velikega

Znani pariški tečnik »Ici Paris« je ondan poročal: »Ameriški zunanji minister John Foster Dulles je ondan zvedel od nekega zgodovinarja, da je potomec Karla Velikega! Dullesova soproga je, ponosna na plemenito poreklo svojega moža, dala svojemu psičku ime Pipin Mall.

MODRI EGO
za občutljivo perilo

Zadržanka
PRALNI PRAŠEK

Gospodinje pozor!
Volno in volneno blago najbolje opere z »EGO modrim robotom«. Volnene tkanine perite v topli raztopini »EGO modrega robota«. Raztopina naj bo tako topla, da v njej lahko držite roko. Tkanine pusite v tej raztopini najmanj dve uri, nato pa jih izperite.

Drugič CHARLES EXBRAYAT V SEVILLI

»Marija danes ni prišla na delo, zato bi morali to povedati, brž ko ste me zagledali...«
»Pozabila sem... pri tolikih skrbeh...«
»Ne, doña Josefa, trgovska pošiljka ne more biti razlog, da ne bi mislili ne nerazložljivo odsotnost nekoga, ki ga ljubimo kot lastno hčer... Niste me vprašali po novicah o Mariji, ker veste, kako je z njo.«

»Kako vendar naj bi to vedela?«
»Ker ste jo ugrabili!«

Znova je nastopil težak molk, don Alfonso je žalostno zajčal. Toda nanj nisem računala, kljubovala je njegova žena.

»Gotovo ste pijani, señor Morales?«
»Peljite me najprej k Mariji, in sicer hitro!« Zapihala je kot bik in se mi približala. Kako malo je bila podobna nasmejani gospe Percel! Trd obraz in hladne oči so razkrivale divjo krutost.

Med zobmi je zakrullila:
»Odidite... odidite hitro, to bo najbolje za vas!«
»Brez Marije — ne!«

Z vsjo svojo težo se je vrgla name. Mi iz F. B. I. nismo nežni — udaril sem jo v obraz. Omotil sem jo, umaknila se je. Tedaj me je napadel don Alfonso. Ustavil sem ga z udarcem v

nos. Strkljal se je v kot in kri mu je pokrila obraz. Doña Josefa je zatulila:
»Ubil ste ga!«
»Ne še, vendar bi se moglo zgoditi tudi to... On je ubil Estebana, on...!«

Vsa bleda je razdraženo gledala:
»Ali veste tudi to?«
»In še druge stvari...«
»Toliko slabše torej za vas, gospod agent F. B. I...«

Malo je manjkalo, da me ni presenetila — tako malo sem pričakoval, da bo skočila vame in da bodo njeni nohti samo za nekaj milimetrov zgrešili moj obraz. Tolka se je kot moški, bila je močna. Borila sva se skoraj deset minut kot dva človeka, ki hočeta drug drugega ubiti. Potem me je še don Alfonso zgrabil za noge. Končno smo vsi trje padli na tla. Za trenutek me je obšel strah, da se ne bom mogel rešiti napadalcev. Udarjal sem po debeli ženski in z brco zadel don Alfonso v trebuh. Ker je izgubil zavest, sem se ga rešil. Doñi Josefi sem namenil, kar je zaslužila. Z vsjo silo sem jo udaril v sapnik. Ko sem ji presekala dih, se je samo zasukala in obležala.

Vse to se je dogajalo v trenutku — kot bi se usoda pošalila — ko so godbeniki na čelu procesije pod oknom igrali »Salud et Buen Viaje«. Doña Josefa, ki je spet sedla, je sopihala. Imel sem precej težav, preden sem jo spravil v naslonjač. Doña Josefa je tako ni bila lepa — zdaj pa jo je bilo strašno pogledati. Skočil sem v jedilnico, kjer sem našel steklenico komaj načetega konjaka. Vrat steklenice sem ji vtaknil med ustnice in jo pripravil, da je začela piti. Popljal je za dober kozarec konjaka. Potem je odrinila steklenico. Ko je prišla k sebi, me je hladno vprašala:

»No, kaj?«
»No, doña Josefa, zdaj mi pa hitro povejte, kje je Marija.«
»Ne!«
»Skoda, pomislite na dona Alfonsa...«
Stopil sem k njenemu možu, ki se še ni zavedel, in dvignil nogo nad njegov obraz. Zamolklo je vprašala:
»Kaj nameravate storiti?«
»Glavo mu bom razbil!«
Ko je slišala, kako njen mož hrope, je vzdihnila:
»Ne... pustite ga.«
Ta ženski stvor je imel svojega tovariša — rad.

»Marija je v skladišču.«
»Ziva?«
»Prikmala je.«
»Ali se ji je kaj zgodilo?«
»Zakaj ste jo ugrabili?«
»Ubogala sva.«
»Lajoletta?«
Vsa se je stresla.
»Ker ste na tekočem...«
»Sklonil sem se nagnjo.«
»Poslušajte, doña Josefa, Alfonso in vi sta izgubljena... Lajolettu smo za petami. Zgrabili ga bomo... Zadnji čas je, da se postavite na našo stran.«
Obupano je skomizgnila.
»Kaj naj storim? Če povem, me bo ubil. Če ne povem, me boste vi...«
Prekinil sem jo:
»Takole se zmeniva: povejte mi, kje je Lajoletta, jaz pa bom vas in moža odpeljal v zapor.«
»V zapor?«
»Tam boste na varnem, dokler ne bomo opravili s tistim, ki ga iščemo.«

Njene oči so se zasvetile.
»To ni neumno!«
Močno je vzdihnila.
»Kupčija je sklenjena, don José.«
»Ti si neumna, Josefa!«
Vmešal se je Alfonso, ki se je zavedel. Pa vendar ne bo vsega pokvaril. Po kolenih se je priplazil do naju in se z roko krčevito oprjel naslonjaca, v katerem je sedela njegova žena.
»Ne poslušaj ga, Josefa. Ne poslušaj ga, to je past!«
Josefa je trmasto stresla z glavo.
»Ne mešaj se v to, Alfonso... don José ima prav. Bolje je, da rešiva glavi, dokler je še čas.«
V tistem trenutku so se za mojimi hrbtom odprla vrata. Ker sem vedel, da je Alonso, se nisem obrnil.
»Če hočete priti do Lajoletta, don José, morate...«
Tedaj je dona Josefa zagledala Alonsa. Skočila je z naslonjaca in zopet navalila name. Mimgrede je zgrabila za težak bakren svečnik, ki je stal na mizi. Počil je strel. Doña Josefa je obstala in obraz ji je odrevenel. Hotela je zakričati, toda iz ust se ji je pocedila kri. Zrušila se je. Ko je padla, se je potreslo vse pohištvo. Vse to se je zgodilo tako hitro, da se nisem zavedel, kaj se dogaja. Tedaj je Alfonso stopil proti mojemu tovarišu — a v trenutku, ko je šel mimo mene, je zopet jeknil strel. Pred mojim očmi se je razletela lobanja majhnega moža. Sele tedaj sem se hitro obrnil k Alonsu, ki se je smejal.
»Mislim, da je prav, da sta tiho, ali no, Pépé?«
Bil sem ves iz sebe.
»Toda, pes, zakaj si streljal.«
Presenečeno me je pogledal — in molčal. Sele čez nekaj trenutkov je grenko rekel:

RIO PRESENEČENJE V NEDELJO!